

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Yksityisen turvallisuusalan kehittyminen tulevaisuusajattelun näkökulmasta

Lehtinen, Antti-Jussi

2014 Laurea Leppävaara

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Yksityisen turvallisuusalan kehittyminen tulevaisuusajattelun näkökulmasta

Lehtinen Antti-Jussi
Turvallisuusalan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Helmikuu, 2014

Lehtinen Antti-Jussi

Yksityisen turvallisuusalan kehittyminen tulevaisuusajattelun näkökulmasta

Vuosi 2014 Sivumäärä 59

Opinnäytetyössä analysoidaan skenaariokuvauksia ja tutkittua materiaalia siitä, kuinka yksityinen turvallisuusala on kehittynyt nykytilaansa ja kuinka yksityisen turvallisuusalan oletetaan tulevaisuudessa kehittyvän. Nykytilan kuvauksen ja skenaarioiden laatimisella löydetään kehityssuuntauksia alalle ja näin ennakkoinnin kautta varautua tulevaisuuden haasteisiin. Skenaariokuvauksissa kuvataan sekä toivottuja että ei-toivottuja kehityssuuntauksia. Kehityssuuntausten pohjalta turvallisuusalan toimijat voivat ryhtyä vaadittaviin toimenpiteisiin hyvissä ajoin, jotta esimerkiksi ei-toivotut kehityssuuntaukset toteutuisi.

Skenaariokuvaukset ovat kahden eri asiantuntijaryhmän tuottamia. Ensimmäinen skenaariokuvaus on VTT:n (Valtion teknillinen tutkimuskeskus) asiantuntijaryhmän analyysi. Toinen skenaariokuvaus on Laurea-ammattikorkeakoulun kokoaman asiantuntijaryhmän, joka järjesti Tulevaisuusseminaarin. Seminaarissa tutkittiin turvallisuusalan kehityssuuntauksia mahdollisimman kattavasti. Tutkimuksessa alan kehittymistä nykytilaansa hyödynnettiin Sisäasiainministeriön julkaisuja koko 2000-luvulta. Lisäksi opinnäytetyössä vertailtiin näkemyksiä alan kehittymisestä kansainvälisille markkinoille sekä eroavaisuuksia Suomen ja muiden EU-maiden turvallisuusalan markkinoilla. Vertailussa hyödynnettiin vuonna 2012 julkaistua tutkimusta Evaluating Private Security Sector Market Perceptions in Finland.

Skenaariokuvauksissa ja analysoidessa kasvua kansainvälisille markkinoille hyödynnettiin alan toimijoiden ja asiakkaiden näkemyksiä kehitysmahdollisuuksista. Skenaariokuvauksissa havaittiin, että alan kehittyminen on ennen kaikkea kiinni alan toimijoista ja siitä, mihin suuntaan toimijat haluavat osaamistaan kehittää. Alan nähtiin vaativan myös lisää korkeakoulutettuja osaajia ja asiantuntijoita, jotta alan akateemista pohjaa pystyttäisiin lisäämään ja tätä kautta toimijat pystyisivät itse aloittamaan laajemman kehittymisen. Koulutuspuheen kasvattaminen nähtiin oleellisena osana tekniikan hyödyntämisen lisääntyessä. Tekniikan osaaminen ja IT-osaaminen tulevat olemaan nykyistä tärkeämmässä roolissa tulevaisuuden palveluissa.

Julkisen sektorin yksityistäessä palvelujaan yksityisen turvallisuusalan toimijat näkevät liiketoiminnan potentiaaliset kasvumahdollisuudet. Tämäkin vaatii alan toimijoilta kouluttautumista, jotta nämä pystyvät vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin. Asiantuntijaryhmien mukaan yksityisen turvallisuusalan toimijoiden haaste on, kuinka toimijat kykenevät lisäämään palveluitaan ja palveluiden laatua tulevaisuudessa vastatakseen asiakkaidensa tarpeisiin. Kilpailuvalttina nähtiin monialaosaaminen, josta saattaa ryhmien näkemysten mukaan koitua alalle negatiivista vaikutusta, sekä palvelujen kustannustehokkuus, jota ei kuitenkaan voida jatkaa loputtomiin. Lisäksi kasvu kansainvälisille markkinoille nähtiin tarpeellisena, sillä Suomen markkinoiden nähtiin olevan tulevaisuudessa liian pienet usealle toimijalle. Ponnistus kansainvälisille markkinoille vaatii alan toimijoilta kuitenkin yhteistyötä.

Avainsanat: Ennakointi, skenaariotyöskentely, tulevaisuuden haasteet ja tarpeet, asiakaslähettäisyys, yksityinen turvallisuusala, kouluttautuminen, kasvumahdollisuudet, teknologiaosaaminen

Lehtinen Antti-Jussi

Future Developments of the Private Security Sector

Year	2014	Pages	59
------	------	-------	----

The thesis brought together scenario descriptions and researched material on how the private security industry has evolved into its current state and how private security industry it is assumed to develop in the future. The description of the current state and future scenarios were created to help finding trends in the industry and this way prepare the business operators for future challenges. Through the scenario descriptions it could be possible to find the desired and the undesired trends and effects, and help the operators start the necessary actions early so that unwanted development trends would never come true.

The scenario descriptions were generated by groups of experts. The descriptions were compiled from two different groups. The VTT (Technical Research Centre of Finland) expert panel that assembled one research paper about the scenarios produced one of the scenario descriptions. Also Laurea University of Applied Sciences also collected a group of experts, who organized The Future Seminar. In the seminar the group sought to find trends for future development. The Ministry of the Interior published most of the publications about the current state of development of the private security sector. The publications were published throughout the 2000's. The thesis also compared the possibilities of Finnish private security operators to proceed to the international markets as well as the differences between Finnish and other EU countries private security markets. The comparison was collected from research titled Evaluating Private Security Sector Market Perceptions in Finland.

While generating the scenario descriptions, the views of the private security market's customers and operators about the opportunities to grow and develop the services there were exploited. In the scenario descriptions it was found that the evolution of the private sector depended on the operators of the business first and foremost. It was also found that it depends on the operators how strongly they are willing to develop their skills and increase their expertise. The sector was seen to require more highly skilled professionals and experts to use and share their academic bases and skills. This way the operators could start their own development work for better and wider future services. Education in technology and especially in IT and information security was also considered highly important because in the future the technology in security services was seen to be even more important than what it is in its current state.

The public sector's privatized services were seen as a potential growth possibility for the private sector's operators. Again, this requires more education for operators in order to enable to respond to future needs. Expert groups also saw that the private security operators will face the challenge of how they can increase their services as well as increase the quality of the services to respond to the customers' needs. Multi-industry know-how was seen as an asset which may also affect the industry negatively. Also, cost-effectiveness could be a competitive advantage that cannot continue endlessly. In addition, growth into international markets was seen necessary in the future because Finnish markets would be too small for several operators in the long term. The growth would however, require need cooperation of the operators so that international markets could be reached.

Keywords: Foresight, scenario work, future challenges and needs of the customer first, private security, training, opportunities for growth, technological know-how

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävä	8
2.1	Käytetty aineisto	8
2.2	Käytetyt menetelmät.....	9
2.3	Skenaarioajattelu ja ennakointi	10
3	Kirjallisuuskatsaus yksityisen turvallisuusalan tutkimuksista.....	12
3.1	Arjen turvaa: Sisäisen turvallisuuden hanke	13
3.2	Yritysturvallisuuden kehittämishanke	16
3.3	Parhaita käytäntöjä paikallistason julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyössä	17
3.4	Kansallisen terrorismin torjuntastrategia.....	18
3.5	Turvallisuusalan liiketoiminnan kasvualueet ja -mahdollisuudet Suomessa ...	18
3.6	Skenaarioita yksityisen turvallisuusalan kehittymisestä Suomessa	19
3.6.1	Skenaario 1: Suomi kriisissä - yhä kovempia otteita tarvitaan!	19
3.6.2	Skenaario 2: Me selviytyjät - valoa tunnelin päässä!	20
3.6.3	Skenaario 3: Sulo-Suomi - todellisen turvallisuuden tyssija	21
3.6.4	Yhteenveto skenaariokuvauksista	21
3.7	Evaluating Private Security Sector Market Perceptions In Finland	22
4	Turvallisuusalan tulevaisuusseminaari	25
4.1	Seminaarin tarkoitus ja tutkimusongelma	25
4.1.1	Muutos- ja kehityskohteet markkinoiden näkökulmasta	26
4.1.2	Muutos- ja kehityskohteet turvateknologisesta näkökulmasta	27
4.1.3	Muutos- ja kehitystarpeet kansalaisnäkökulmasta	28
4.1.4	Muutos- ja kehitystarpeet yhteiskunnanäkökulmasta	29
4.2	Kysynnän ja osaamistarpeiden tunnistaminen	30
4.2.1	Kysyntä ja osaamistarpeet markkinoiden näkökulmasta	31
4.2.2	Kysyntä ja osaamistarpeet turvateknologisesta näkökulmasta.....	31
4.2.3	Kysyntä ja osaamistarpeet kansalaisnäkökulmasta.....	32
4.2.4	Kysyntä ja osaamistarpeet yhteiskunnanäkökulmasta	32
4.3	Tunnistetut osaamistarpeet	33
4.3.1	Osaamistarpeet markkinoiden näkökulmasta	33
4.3.2	Osaamistarpeet turvateknologisesta näkökulmasta.....	34
4.3.3	Osaamistarpeet kansalaisnäkökulmasta	34
4.3.4	Osaamistarpeet yhteiskunnanäkökulmasta.....	35
4.4	Pienryhmien antamat toimenpidesuositukset.....	36
4.4.1	Toimenpidesuositukset markkinoiden näkökulmasta	36
4.4.2	Toimenpidesuositukset turvateknologisesta näkökulmasta	37
4.4.3	Toimenpidesuositukset kansalaisnäkökulmasta	38
4.4.4	Toimenpidesuositukset yhteiskunnanäkökulmasta.....	38

5	Johtopäätökset	39
6	Oman työ arviointi	42
	Lähteet	44
	Liitteet	46

1 Johdanto

Yksityisen turvallisuusalan kehittyminen tulevaisuusajattelun näkökulmasta on koottu erilaisista skenaariokuvauksista, joita eri sidosryhmät ovat tuottaneet. Skenaariokuvauksissa on tutkittu, miltä yksityinen turvallisuusala tulee tulevaisuudessa mahdollisesti näyttämään ja mihin suuntaan ala kokonaisuudessaan kehittyi. Sidosryhmiin kuuluu toimijoita niin yksityiseltä kuin julkiselta turvallisuusosalta ja yksityisen turvallisuusalan asiakkaita.

Opinnäytetyön keskeisimpänä teemana on näkemys siitä, miltä yksityinen turvallisuusala tulee tulevaisuudessa näyttämään Suomessa. Lisäksi käsitellään, millä tavoin ja keinoin ala kehittyi ja millaisia haasteita alan kehittämisessä on nähtävissä. Tarkoitus ei ole ennustaa tulevaisuutta skenaariokuvausten kautta, vaan hahmottaa mahdollisia kehityssuuntia, jotta tulevaisuuden haasteisiin osattaisiin ja pystyttäisiin vastaamaan varhaisessa vaiheessa. Opinnäytetyön keskeisimmiksi käsitteiksi nousevat tulevaisuustutkimus, skenaariotyöskentely sekä tulevaisuuden haasteet.

Opinnäytetyö on tyyliltään tutkielma, jonka keskeisimpinä työkaluina käytettiin kirjallisuuskatsausta sekä Laurea-ammattikorkeakoulun järjestämää tulevaisuusseminaaria, jossa alan kehittymistä analysoitiin laajan asiantuntijaryhmän voimin. Osa opinnäytetyöstä hyödynnettiin Jyri Paasonen ja Laura Paasonen tutkimuksessa Tutkimus yksityisen turvallisuusalan koulutusjärjestelmästä (Paasonen & Paasonen 2012, 4). Opinnäytetyön tarkoituksena on analysoida sitä, mikä käsitellyistä skenaariokuvauksista vaikuttaa todennäköisimmältä toteutumaalta kehittymisen kannalta.

2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävä

Opinnäytetyön tarkoituksena on koota yhteen erilaisia skenaariokuvauksia siitä, mihin suuntaan ja millä tavalla yksityinen turvallisuusala koulutuksineen on tulevaisuudessa kehittymässä. Jotta skenaarioita voidaan käsitellä analyyttisemmin on syytä tutkia, kuinka yksityinen turvallisuusala on jalostunut nykytilaansa ja millaiset toimijat kehityksen kulkuun ovat vaikuttaneet. Kehittymistä on opinnäytetyössä avattu kirjallisuuskatsauksen avulla, johon on koottu alaa koskevaa materiaalia (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 258). Kuvattujen skenaarioiden pyrkimyksenä on tuottaa ideoita ja ajatuksia siitä, millainen yksityisen turvallisuusalan rooli tulisi olemaan tulevaisuudessa, kuinka ala tulee kehittymään ja millaisia odotuksia alalle asetetaan. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- 1) Miltä yksityinen turvallisuusala Suomessa tulevaisuudessa näyttää?
- 2) Millä keinoin turvallisuusalan kehitystä tullaan ohjaamaan ja mitä haasteita kehityksessä nähdään?

Skenaariomallit tulevaisuuden tapahtumista ovat keskeisessä asemassa tulevaisuuden haasteisiin vastaamisen arvioinnissa ja suunnittelussa. Opinnäytetyön kannalta skenaarioajattelu ja skenaariomallit ovat relevantteja työkaluja, joilla luodaan kuvaa tulevasta ja peilataan sitä muun muassa ennako-odotuksiin, joita yksityisen turvallisuusalan toimijat ja asiakkaat luovat. Näitä vertailemalla muodostetaan kuva siitä, kuinka todennäköisyydet käyvät yhteen odotusten kanssa. (Meristö, Tuohimaa, Laitinen & Pirilä 2012, 15.)

Opinnäytetyössä vertaillaan kirjallisuuskatsauksen ja skenaariokuvausten tuloksia. Vertailu kuvaa, kuinka aikaisemmat tutkimukset kohtaavat nykyisyyden kanssa sekä kuinka olettamukset ja kehityskohteet ovat toteutuneet. Vertaaminen menneeseen auttaa tulevaisuuteen varautumista, kun pystytään osoittamaan skenaarioiden toteutumista eri aikaväleillä. Korkealentoisimmat skenaariot pystytään perustellusti rajaamaan ulos nykyhetken tutkimuksista, mikäli tällaiset eivät ole edellisten ja nykyisten tutkimusten välillä osoittaneet potentiaalista mahdollisuutta toteutua. (Meristö ym. 2012, 15.)

2.1 Käytetty aineisto

Opinnäytetyössä on koottu yhteen yksityisestä turvallisuusalasta tehtyjä tutkimuksia ja raportteja, joissa on analysoitu yksityisen turvallisuusalan tulevaisuuden näkymiä ja kehitystä. Mukaan on otettu VTT:n (Valtion teknillinen tutkimuskeskus) raportti yksityisen turvallisuusalan liiketoiminnan kasvumahdollisuuksista. Raportti on asiantuntijaryhmän analyysi viidestä erilaisesta skenaariokuvauksesta yksityisen turvallisuusalan kehittymisestä. VTT:n tutkimus on julkaistu vuonna 2010.

VTT:n tutkimuksen lisäksi opinnäytetyössä hyödynnetään Sisäasiainministeriön tutkimuksia ja kehityssuunnitelmia vuodesta 2004 lähtien. Julkaisuissa on kuvattu yksityisen turvallisuusalan kehitysvaiheita ja ministeriön asettamia tavoitteita. Sisäasiainministeriö säätelee yksityistä turvallisuusalaa koskevia lakeja sekä säädöksiä ja on yksi merkittävä vaikuttaja koko alalla (Sisäasiainministeriö: Strategia 2013). Sisäasiainministeriö pystyy vaikuttamaan välittömästi siihen, mihin suuntaan yksityistä turvallisuusalaa tulevaisuudessa kehitetään ja millä keinoin.

Opinnäytetyön kannalta merkittävin yksittäinen aineisto on Laurea-ammattikorkeakoulun järjestämä turvallisuusalan tulevaisuusseminaari. Seminaaria voidaan pitää yhtenä tuoreimmista yksityisen turvallisuusalan tutkimuksista ja sen tulokset ovat tätä kautta erittäin ajankohtaisia ja samalla hyvä lähde itse opinnäytetyöhön. Tulevaisuusseminaari ja sen työvaiheet on avattu opinnäytetyössä mahdollisimman kattavasti, jotta tulosten analysointi olisi mahdollisimman avointa ja subjektiivista.

2.2 Käytetyt menetelmät

Opinnäytetyö on muodoltaan toiminnallinen opinnäytetyö ja sisällöltään kvalitatiivinen eli laadullinen opinnäytetyö. Kvalitatiivinen tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tutkimuksenhankintaa, jossa aineisto on koottu luonnollisista, todellisista tilanteista. Opinnäytetyössä aineisto on monitahoista ja tietoa tarkastellaan yksityiskohtaisesti, kuten kvalitatiivisen tutkimuksen sisällöksi määritellään. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 164.) Opinnäytetyössä on käytetty Hirsjärven määrittelemää (2009, 164) kvalitatiivisen tutkimuksen laadullisten metodien käytäntöä hankittaessa aineistoa opinnäytetyöhön. Käytäntö toteutuu osallistuvan havainnoijan roolissa Laurea-ammattikorkeakoulun järjestämässä Tulevaisuusseminaarissa. Laadullinen tutkimusmenetelmä on perusteltu opinnäytetyön yhteydessä, koska opinnäytetyön tarkoituksena on toteuttaa ilmiön kokonaisvaltainen ymmärtäminen määrällisen tutkimuksen sijaan (Viikka & Airaksinen 2003, 63).

Toiminnallisessa opinnäytetyössä lopputuloksena on konkreettinen tuotos. Toiminnallisessa opinnäytetyössä pyritään luomaan viestinnällisin ja visuaalisin keinoin kokonaisilme, josta voi tunnistaa tavoitellut päämäärät. (Viikka & Airaksinen 2003, 51.) Tiedon laatu turvataan käyttämällä valmiita tutkimuskäytäntöjä perustasolla, tämän opinnäytetyön yhteydessä kirjallisuuskatsauksella (Viikka & Airaksinen 2003, 57). Toiminnallisesta opinnäytetyöstä ilmenee mitä, miksi ja miten on tehty. Myös työprosessi on kuvattu, jonka jälkeen johtopäätökset ja tulokset esitellään. Toiminnallisessa opinnäytetyössä esitetään myös oma arviointi työn onnistumisesta. (Viikka & Airaksinen 2003, 65.)

Opinnäytetyössä keskeisimmät tiedonhankintamenetelmät ovat kirjallisuuskatsaus ja skenaariotyöskentely. Kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena on avata tutkimusaiheeseen liittyviä kes-

keisiä näkökulmia, teorioita ja eri menetelmin saavutettuja keskeisimpiä tutkimustuloksia. Aiempi tutkimustieto toimii johdatuksena, jotta lukijan on helpompi ymmärtää tutkielman tuloksia verrattuna aiempaan tietoon. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 258 - 259.) Olenainen osa skenaariotyöskentelyä on asiantuntijaryhmä, tässä tapauksessa eri toimialojen turvallisuusasiantuntijoita. Asiantuntijaryhmän avulla skenaarioajattelua ja tulosten analysointia osataan tulkita toimialan ja tutkittavan kohteen näkökulmasta relevantilla tavalla. (Meristö ym. 2012, 13 - 14.)

Opinnäytetyössä käytettyä tietoa analysoidaan teemoittelun mukaan. Kirjallisuuskatsauksessa käytetystä aineistosta haetaan opinnäytetyön sisällön kannalta keskeisimmät vastaukset ja aineistoja yhdistävät tekijät. Opinnäytetyössä aineisto on jaoteltu teemoittain, jossa teemoina on käytetty lähdemateriaalin julkaisijoita. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Tietoa analysoidessa tyypittelyn mukaan tarkoitetaan aineiston tiivistämistä havainnollisiin tyypeihin. Esimerkkinä voidaan käyttää haastatteluaineistoa, josta haetaan tietyn tyyppisiä vastauksia. Teemoittelussa teeman alle kootaan käsiteltävästä aineistosta ne kohdat, joissa puhutaan käsiteltävästä teemasta. Teemoittelussa voidaan käyttää apuna koodausta tai kvantifikointia. Koodauksella tarkoitetaan sisällön jaottelua jäsenitelevin merkinnöin tai luokitteluin. Kvantifikoinnissa analyysin tueksi laaditaan esimerkiksi koodien tai erilaisiin teemoihin kuuluvien elementtien lukumäärä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Kirjallisuuskatsauksessa keskitytään materiaaliin, joka on yksityisen turvallisuusalan kehittämisen kannalta relevanttia aineistoa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 258). Tämän lisäksi hyödynnetään materiaalia, jossa käytetään skenaariotyöskentelyä tiedonhankintamenetelmänä ja luodaan kauemmas tulevaisuuteen tähtääviä skenaariokuvauksia. Valittaessa materiaalia kirjallisuuskatsaukseen on huomioitava, että keskeisimmät seikat kuvataan, mutta itse kirjallisuuskatsaus ei lähde väärille urille, kuten Hirsjärvi (2009, 259) varoittaa. Kirjallisuuskatsauksessa eri lähteitä arvioidaan keskenään ja tarkastellaan opinnäytetyön edetessä kriittisesti.

Merkillepantavaa on, ettei yksityisen turvallisuusalan tulevaisuuden toteutumisesta ole juuri löydettävissä materiaalia. Kun alan kehittymisestä nykytilaansa on materiaalia rajoitetusti, löytyy tulevaisuuden tutkimiseen liittyvää aineistoa tätäkin vähemmän. Kehittymisen havainnollistamiseen ja tutkimiseen on herätty vasta lähiaikoina, jonka johdosta materiaalia ei tois-taiseksi ole määrällisesti paljoa.

2.3 Skenaarioajattelu ja ennakointi

Skenaarioajattelu pohjautuu pitkälti ennakointiin. Ennakointi tarkoittaa sekä tulevaisuuden tutkimista, jonka kautta tuotetaan ennakointitietoa ja sovelletaan skenaarioajatteluun. Skenaariot puolestaan ovat vaihtoehtoisia kuvauksia tulevaisuudesta, joissa luonnostellaan tule-

vaisuuden toimintaympäristöjä ja reittejä, kuinka toimintaympäristöihin päädytään. Ennakoinnin tarkoitus on tunnistaa tulevaisuuden kehityskulkuja, tapahtumia ja trendejä sekä kaikkien näiden yhteistä vaikutusta. (Meristö ym. 2012, 13 - 14.)

Ennakoinnilla pyritään varautumaan tulevaan, kun skenaarioajattelun tarkoituksena puolestaan on toimia mielikuvanluojana tutkimuksen kohteen osoittautumiselle tulevaisuudessa. Tämän opinnäytetyön yhteydessä aiheella tarkoitetaan yksityistä turvallisuusalaa Suomessa. Luotujen mielikuvien kautta voidaan vetää johtopäätöksiä, mikä ajatusmalleista todennäköisimmin toteutuu ja mitkä tekijät vaikuttavat toteutumiseen. (Meristö ym. 2012, 13.)

Ennakointi opinnäytetyön yhteydessä voidaan nähdä työkaluna, jota hyödyntämällä yksityistä turvallisuusalaa säätelevät tahot voivat ryhtyä varautumaan tulevaisuuden kehityssuuntauksia varten. Tahoiksi voidaan luokitella muun muassa viranomaiset ja valtio. Vaihtoehtoisesti eihaluuttuja kehityssuuntia ja niiden toteutumista voidaan ryhtyä estämään, mikäli vastaavat kehityssuunnat havaitaan ajoissa ja niiden potentiaalinen toteutuminen tiedostetaan.

Ennakoinnissa ja skenaariotyöskentelyssä on huomioitava lyhyen (1-4 vuotta), keskipitkän (4-10 vuotta) sekä pitkän (10-15 vuotta) aikavälin muutokset. Eri mittaisten aikavälien muutokset on huomioitava, koska kaikki kehityssuunnat ja muutokset eivät tapahdu yhtäaikaisesti. Tietyillä muutoksilla kestää pidempään yleistyä kuin toisilla. (Meristö ym. 2012, 13.) Esimerkkinä voidaan käyttää yhteiskuntaa, jossa suuret muutokset eivät tapahdu vuodessa tai kahdessa, vaan jossa muutokset alkavat näkyä vasta 10-15 vuoden päästä. Toisaalta tähän voidaan verrata teknologiaa, jonka kehitys saattaa näkyä esimerkiksi kodin elektroniikassa jo kolmen tai neljän vuoden sisällä.

Kun tulevaisuutta mietitään ja luodaan erilaisia skenaariomalleja, tulisi pyrkiä huomioimaan myös tulevaisuuden toteutumiseen liittyvä epävarmuus. Koska tulevaisuutta ei pystytä ennustamaan, on skenaarioajattelussa huomioitava myös asiat, joiden ei haluta toteutuvan. Samaan aikaan on huomioitava mahdottomiltakin tuntuvat kehityssuunnat, jotta kaikki vaihtoehdot tulevat kartoitettua riittäväällä tarkkuudella. Ennakointi prosessina tulisi liittää osaksi strategista päätöksentekoa niin valtio- kuin yritystasolla. Tällöin kyettäisiin tunnistamaan tulevaisuuden haasteet sekä uudistamaan omaa toimintaa vastaamaan tulevaisuuden toimintaympäristön vaatimuksia. Ennen kaikkea haasteiden tunnistamisella pystytään aloittamaan aktiivinen haasteisiin vastaaminen sekä vaikuttaminen tulevaan omien valintojen ja tekojen kautta. (Meristö ym. 2012, 15.)

Tarkasteltaessa koulutuslaitosten tulevaisuudessa tarjoamia koulutusmalleja, on tulevaisuuden tarpeisiin varauduttava erittäin varhaisessa vaiheessa. Tarpeisiin vastaaminen koulutuksia kehittämällä ja opintosuunnitelmia uusimalla vaatii aikaa, jolloin ennakkoinnin merkitys koros-

tuu entisestään. Jotta käytänteitä ja sisältöä osattaisiin tulevaisuudessa suunnata oikein, on huomioitava tulevaisuuslähtöiset kysyntä- ja muutostarpeet, osaamisprofiilit sekä rakenteelliset suositukset. (Meristö ym. 2012, 16.)

Riippuen kehityskohteesta, tulee Meristön ynnä muiden mukaan (2012, 16) esimerkiksi opinto-suunnitelmia uusivan työryhmän valita oikeat työkalut tiedon keruuseen ja käsittelyyn. Tällä varmistetaan, että kehittäminen keskittyy halutun lopputuloksen kannalta relevantteihin asioihin. Esimerkiksi asiantuntija-analyysien raportointi tai kehityskohteen parissa työskentelevien henkilöiden kokemusten kartoittaminen ovat työkaluja, joiden avulla pystytään näkemään nykytilanne ja luomaan pohjaa tulevaisuuden tarkastelulle.

Tulevaisuusajattelussa tulisi myös käyttää erilaisia suodatinmalleja, jotka skenaarioiden tulisi läpäistä, jotta tarkastelussa oleva kehityssuunta voidaan määrittellä toteutuvaksi kehityskulksi. Suodattimella tarkoitetaan näkökulmaa, josta tutkittavaa asiaa tarkastellaan. Suodattimina voidaan käyttää esimerkiksi markkina-, teknologia- tai yhteiskuntanäkökulmaa. Suodattimet tulisi valita asiasisällön perusteella niin, että ne kuvaisivat todellisia tilanteita ja todellisia kehitysmahdollisuuksia. Tarkastelumallin kautta voidaan määrittellä todelliseksi innovaatioksi sellaista tilannetta, jossa tarkastelun kohde läpäisee kaikki sille asetetut suodattimet. (Meristö ym. 2012, 15.)

Tulevaisuuslähtöisesti tarkasteluun on otettava mukaan myös aika, joka mielletään yhdeksi suodattimeksi. Ajan kautta voidaan muodostaa eri lähtökohdista liikkeelle lähteviä tulevaisuuden kehityskulkuja eli skenaarioita. Menetelmää kutsutaan skenaarioiden suodatinmalliksi, jossa suodattimet muodostavat eri perspektiivejä, joita verrataan keskenään tulevaisuutta muokkaavien ajurien kautta. Skenaariot puolestaan voivat lähteä liikkeelle mistä tahansa perspektiivistä, mutta niiden on läpäistävä myös muut perspektiivit ja niistä johdetut suodattimet. Tällöin skenaariot voidaan määrittellä tulevaisuutta muovaaviksi innovaatioiksi. (Meristö ym. 2012, 15.)

3 Kirjallisuuskatsaus yksityisen turvallisuusalan tutkimuksista

Sisäasiainministeriö on vaikuttava tekijä yksityisen turvallisuusalan saralla. Sisäasiainministeriö on valtiotason elin, joka säätelee yksityisen turvallisuusalan lainsäädäntöä, lupa-asioita sekä toimijoiden tehtävänkuvauksia ja tehtävien laajuutta. Sisäasiainministeriö asettaa rajat, missä yksityisen turvallisuusalan toimijoiden valtuudet loppuvat ja mistä viranomaisten toimivaltuudet alkavat. (Sisäasiainministeriö: Strategia 2013.)

Sisäasiainministeriön teettämät raportit ja tutkimukset yksityisestä turvallisuusalasta avataan ja käydään läpi. Sisäasiainministeriön julkaisut sijoittuvat suurimmaksi osaksi aikavälille

1998-2009. Esimerkiksi Sisäasiainministeriön laatimassa sisäisen turvallisuuden hankkeessa käydään läpi viranomaisten ja yksityisen turvallisuusalan yhteistyötä tulevaisuudessa. Vuoden 2009 jälkeen on julkaistu seuranta- ja kehitysraportti sisäisen turvallisuuden hankkeesta, joka on suoranaisesti yhteydessä yksityisen turvallisuusalan kehitykseen. (Sisäasiainministeriö 2004, 80 - 81.)

VTT on julkaissut tutkimuksen yksityisestä turvallisuusalasta (Kupi ym. 2010, 48), jossa luodaan skenaariokuvauksia alan kehittymisestä. Turvallisuusalan liiketoiminnan kasvualueet ja -mahdollisuudet Suomessa -nimisessä tutkimuksessa käsitellään tulevaisuuden liiketoiminnan kasvualueita, sekä tarkastellaan turvallisuusalaa kokonaisuutena. Tutkimuksessa analysoidaan yksityisen ja julkisen turvallisuusalan suhdetta tulevaisuudessa.

Evaluating Private Security Sector Market Perceptions In Finland -nimisessä tutkimuksessa (Paasonen & Santonen 2012, 15) verrataan havaintoja yksityisten turvallisuusalan markkinoista Suomessa. Tutkimuksessa luodaan erilaisia skenaarioita yksityisen turvallisuusalan kehittymisestä, joissa verrataan vastaajien näkemystä kansallisista markkinoista kansainvälisiä markkinoita vastaan sekä optimistisesta että negatiivisesta näkökulmasta. Tutkimuksen tuloksena on kolme erilaista skenaariota, joita vertailemalla saadaan kokonaiskuva oletuksista liittyen markkinoiden tulevaisuuteen.

3.1 Arjen turvaa: Sisäisen turvallisuuden hanke

Vuonna 2004 hallitus käynnisti Arjen turvaa: Sisäisen turvallisuuden ohjelma -hankkeen, jossa kehitetään Suomen valtion sisäisen turvallisuuden tilaa kokonaisuudessaan. Hanke koskettaa sisäistä turvallisuutta ennalta estävän työn tehostamisesta aina terrorismin torjuntaan ja rikoksen uhrin aseman parantamiseen asti. Hanke on ensimmäinen laatuaan Suomessa ja korostaa ennen kaikkea poikkihallinnollisen toimivuuden ja yhteistyön tärkeyttä. Ohjelmassa kiinnitetään huomiota erityisesti Suomen valmiuteen sisäisen turvallisuuden parantamiseksi ja ylläpitämiseksi. (Sisäasiainministeriö 2004, 1 - 4.)

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa nimetään yhteistyö viranomaisten ja yksityisen turvallisuusalan toimijoiden välillä yhdeksi merkittäväksi tekijäksi sisäisen turvallisuuden kehittämässä. Yksityisen turvallisuusalan lisääntymisen koetaan lisäävän sisäistä turvallisuutta, mutta samalla toimintojen liiallista yksityistämistä kritisoidaan. Ohjelman laatija kokee, että liiketoiminta säätelee liiaksi yksityistä turvallisuusalaa eikä täten ole luotettava toimija sisäisen turvallisuuden ylläpitäjänä. Tämä yhdistettynä julkisen sektorin palveluntarjonnan supistumiseen nähdään uhkatekijöinä, jotka saattavat haitata sekä sisäistä turvallisuutta että viranomaisten ja yksityisen turvallisuusalan toimijoiden yhteistyötä. Lisäksi huomioidaan, että kan-

salaiset saattavat joutua ostamaan aiemmin verovaroin kustannettuja palveluita. (Sisäasiainministeriö 2004, 80 - 81.)

Ohjelmassa tuodaan esiin, että vuonna 2004 on Euroopan Unionin tasolla ryhdytty käymään läpi mahdollisuutta viranomaistahon ja yksityisen turvallisuusalan toimijoiden laajamittaisemmalle yhteistyölle. Yhteistyötä lisättäisiin järjestäytyneen rikollisuuden ehkäisemiseksi. Tämä on kuitenkin vasta suunnittelutasolla, eikä toistaiseksi johda laajamittaisempaan suunnitteluun. Euroopan Unionin käyttämä asiantuntijaryhmä raportoi, että tulevaisuudessa yksityinen turvallisuusala saattaa laajentua myös pelastusturvallisuuden puolelle tukemaan paloja ja pelastusviranomaisia. Jo 2004 yksityisetsivät, jotka luokitellaan yksityisen turvallisuusalan toimijoiksi, ovat yhteistyössä vakuutuslaitosten kanssa laajentaneet toimintaansa enemmän viranomaisia tukevaksi. Yksityisetsivät laativat esiselvityksiä, jotka edesauttavat poliisia käynnistämään rikoksista enemmän esitutkintoja. (Sisäasiainministeriö 2004, 80.)

Sisäisen turvallisuuden ohjelman (2004, 87) seurannalle laaditaan mittarit, joiden päivittymistä seurattiin aktiivisesti. Ohjelman kestoksi asetetaan vuosi 2015, jolloin ohjelman jatkosta päätetään. Lisäksi ohjelmasta toteutetaan tietyin väliajoin seurantaraportteja. Vuoden 2015 tavoitteena on, että Suomi luokitellaan Euroopan turvallisimmaksi maaksi. Keskeinen tekijä on ennaltaehkäisevä työ. (Sisäasiainministeriö 2004, 16.)

Sisäisen turvallisuuden ohjelmaa, sen toimeenpanoa ja tuloksia koskeva seurantaraportti julkaistiin 2007. Siihen mennessä sisäisen turvallisuuden kehitys on keskittynyt suurimmaksi osaksi viranomaistahon toimien tehostamiseen, eikä juurikaan yksityisen sektorin kehittämiseen. Raportissa kuitenkin todetaan viranomaisten ja yksityisen turvallisuusalan työnjaon selkeytyneen. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on kuitenkin tarkoituksenaan kehittää viranomaisten ja yksityisen turva-alan kumppanuuteen perustuvaa yhteistyötä. Tällöin yksityisen turvallisuusalan koulutuksen kehittämiseen ei juuri ole keskitytty. (Sisäasiainministeriö 2007, 13.)

Sisäisen turvallisuuden ohjelmasta julkaistiin seurantaraportti vuonna 2008. Seurantaraportissa luodaan tilannekatsaus koko hankkeen etenemisestä. Katsauksessa ei kuitenkaan oteta kantaa juuri yksityisen turvallisuusalan kehittämiseen saati sen toimijoiden kouluttamiseen. Raportissa todetaan, että eri alojen ammatillisessa koulutuksessa tulisi huolehtia opiskelijoille koulutettavasta turvallisuuden kokonaisnäkömyksestä ja perusvalmiudet huolehtia turvallisuuden edistämisestä ja turvallisuussuunnittelusta ammatissaan. Aikatauluksi määritellään vuodet 2010 - 2014 (2008, 17). Vuoden 2014 jälkeen hankkeesta julkaistaan oma seurantaraporttinsa. Turvallisuuden edistäminen ja turvallisuussuunnittelu on kuitenkin tarkoitettu kehitettäväksi yleisesti eri toimialoilla, ei koskemaan vain yksityisen turvallisuusalan koulutuksia. Annetut kehitysehdotukset ovat kuitenkin merkittävässä asemassa myös yksityisen turvallisuusalan koulutuksissa.

Vuonna 2010 tehdyssä sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanon väliraportissa (2010, 63 - 64) todetaan, että elinkeinoelämä on ollut hyvin mukana toteuttamassa sisäisen turvallisuuden ohjelmaa ja sen toimeenpanoa. Elinkeinoelämä on ollut raportin mukaan aktiivinen toimija edistettäessä yhteisiä tavoitteita esimerkiksi viranomaisten kanssa. Yhteistyö elinkeinoelämän ja viranomaistahon välillä koetaan tärkeänä: yhteistyön kautta voidaan ryhtyä ratkaisemaan uusia ja jo näköpiirissä olevia haasteita ja uhkia turvallisuusalalla. Raportissa ei kuitenkaan avata, mitkä elinkeinoelämän toimijat ovat olleet mukana yhteistyötä kehittämässä.

Raportin perusteella sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on jalostettu uusia koulutuksia julkisen sektorin toimijoille yksityisen sektorin sijaan. Yksityisen sektorin koulutukset eivät ole vuoden 2010 väliraporttiin mennessä saaneet kehitysehdotuksia, joita voisi tulevaisuudessa hyödyntää. Sisäasiainministeriön vuonna 2009 asettama selvityspyyntö, antavatko sisäisen turvallisuuden oppilaitokset koulutusohjelmissaan toimijoille valmiuksia varautua suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen torjuntaan, on raportin ainoa viittaus yksityisen turvallisuusalan koulutuksen kehittämiseen. Selvitys on asetettu raportin arviointitaulukkoon, jossa karotetaan toimenpiteiden senhetkistä tilaa. Taulukosta käy ilmi, ettei vuoden 2009 aikana kyseisessä selvityksessä oltu edetty. (Sisäasiainministeriö 2010, 44.)

Vuoden 2011 seurantaraportissa koulutussisältöjen yhteensopivuusselvitystä ei enää ole mukana. Sen sijaan paikallisen turvallisuussuunnittelun merkitystä, jossa myös elinkeinoelämä on mukana, korostetaan. Turvallisuussuunnittelun painopisteenä on väkivallan ja tapaturmien määrän vähentäminen sekä alkoholihaittojen torjunta. Toteutuksen aikatauluksi mainitaan vuosi 2012. (Sisäasiainministeriö 2011, 30.) Myös yritysturvallisuuden merkitystä ja sen tarjoamaan hyötyyn kiinnitetään enemmän huomiota. Seurantaraportissa korostetaan, että säännöllinen tilannekuvatoiminta yrityksiin kohdistuvan ja yrityksiä hyödyntävän rikollisuuden seuraaminen ovat merkittävimpiä rikollisuutta ehkäiseviä keinoja. Elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteistyötä toteutetaan yritysturvallisuuden kansallisessa yhteistyöryhmässä, joka asetetaan uudelle kaudelle vuonna 2010. (Sisäasiainministeriö 2011, 52.)

Yritysten käyttöön valmisteltu rikosten torjunnan toimintamalli ELVIRA:n tarkoituksena on raportin mukaan (2011, 52) tukea rikostorjunnan osalta pelastuslainsäädännön edellyttämää omatoimista varautumista ja suunnittelua. Käytännössä toimintamalli luo haasteita yritysten omille turvallisuusosastoille, koska näiden on sisällytettävä ELVIRA yritysten turvallisuusstrategiaan. Prosessi vaatii turvallisuushenkilökunnalta lisäkouluttautumista, mikäli nämä eivät ole jo ennestään kouluttautuneet omatoimisen varautumisen osalla.

3.2 Yritysturvallisuuden kehittämishanke

Vuonna 2005 Sisäasiainministeriö asetti työryhmän selvittämään ja laatimaan yritysturvallisuusstrategiaa, joka auttaa elinkeinoelämän toimijoita kehittämään omatoimista rikosentorjuntaa. Toimen tavoitteena on myös edistää elinkeinoelämän ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa ja toimia yhtenäisenä rikosentorjuntaa edistävänä tekijänä. Yhteistyön edistämisen lisäksi hankkeen keskeisimpinä tavoitteina ovat seuraavat työryhmän laatimat ehdotukset:

- 1) Parannetaan yritysten henkilöturvallisuutta
- 2) Kiirehditään maallikotarkastajista luopumista
- 3) Parannetaan yritysten omatoimista rikosentorjuntaa
- 4) Lisätään yritysten edellytyksiä tunnistaa järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyviä ilmiöitä
- 5) Pyritään ennalta estämään ja vähentämään yritysten rikosturvallisuutta eniten heikentävien rikoslajien määrää
- 6) Kohdennetaan hankerahoitusta pienten ja keskisuurten yritysten rikosentorjuntavalmiuden lisäämiseksi
- 7) Parannetaan tilastointia luotettavan tilannekuvan saamiseksi yrityksiin kohdistuvista rikoksista
- 8) Luodaan pysyvät yhteistyörakenteet kumppanuuteen perustuvan yhteistyön ylläpitämiseksi elinkeinoelämän ja viranomaisten välillä valtakunnallisella tasolla
- 9) Edistetään elinkeinoelämän ja viranomaisten välistä yhteistyötä paikallistasolla

(Sisäasiainministeriö 2006, 3.)

Yhtenä hankkeen suuntalinjoista voidaan nähdä koulutusten kehittäminen yhteistyön kautta. Raportissa mainitaan esimerkkinä erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten rikosentorjunnan puute johtuen vähäisestä henkilökunnasta sekä turvallisuuskoulutuksen ja -tiedon puutteesta. Yritysten toiminta on yleensä koottu tiiviisti liiketoiminnan ympärille, jolloin esimerkiksi turvallisuuden ylläpitoon ei panosteta. (Sisäasiainministeriö 2006, 13.)

Sisäasiainministeriön ehdotusten mukaisesti omatoimisen rikosentorjunnan tasoa saadaan nostettua tehostamalla pelastussuunnitelmien laatimista sekä kouluttamalla henkilökunnalle rikosentorjunnan keskeisimpiä elementtejä. Sisäasiainministeriön mukaan nämä ovat hyviä keinoja luoda ja ylläpitää tietty turvallisuustaso yrityksen toiminnassa. Lisäksi turvallisuutta koskevia ja pelastussuunnitelmaa testaavia harjoituksia tulisi tehostaa. Vaikka raportissa mainittu yrityksille suunnattu rikosentorjuntakoulutus (2006, 28) toteutetaan enimmäkseen viranomais-toimenpitein, vastaavan kokoluokan projekti vaatii tukea myös elinkeinoelämän puolelta. Tällöin korostuu yksityisen turvallisuusalan toimijoiden palvelutarjonta. Vastaavan projektin

kautta myös yksityisen turvallisuusalan tulisi tehostaa koulutustaan, jotta henkilökunnan koulutus vastaa pienten ja keskisuurten yritysten turvallisuustarpeita.

Hankkeen kautta edistetään myös elinkeinoelämän yritysten toimintaa järjestäytyntä rikollisuutta vastaan (Sisäasiainministeriö 2006, 28.) Hankkeen tavoitteena on lisätä yritysten edellytyksiä tunnistaa järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyviä ilmiöitä ja tätä kautta torjua järjestäytyntä rikollisuutta. Toimenpiteinä luodaan yrityksille yhtenäiset toimintamallit ilmiöiden havaitsemiseksi. Yrityksille kohdistetaan koulutus- ja neuvontatapahtumia, joiden kautta käytännesääntöjä ja toimintamalleja jalkautetaan yritysten keskuuteen. (Sisäasiainministeriö 2006, 29.)

3.3 Parhaita käytäntöjä paikallistason julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyössä

Vuonna 2006 Sisäasiainministeriö ja Finnsecurity Ry toteuttavat selvityshankkeen, jonka avulla tuetaan sisäisen turvallisuuden ohjelman toteuttamista. Samalla edistetään julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä sisäisen turvallisuuden saavuttamiseksi. Hankkeessa selvitetään olemassa olevia julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöhön liittyviä parhaita käytäntöjä, joita voidaan soveltaa ja kehittää edelleen tiiviin yhteistyön saavuttamiseksi. (Sisäasiainministeriö 2006, 4.)

Hankkeessa ei paneuduta yksityisen tai julkisen tahon koulutuksen kehittämiseen. Sen sijaan raportissa haetaan toimintatapoja, kuinka julkinen ja yksityinen sektori ovat paikallisesti kehittäneet toimintaansa ja luoneet uusia käytäntöjä paikalliseen rikoksantorjuntaan. Käytänteitä saadaan sekä Suomesta että ulkomailta. Esimerkiksi Hyvinkäällä viranomaistaho on tehnyt yhteistyötä pankkien kanssa ja antanut koulutusta muun muassa toimimisesta ryöstötilanteissa ja väkivaltaisen henkilön kohtaamisesta. (Sisäasiainministeriö 2006, 10.)

Yksityisen turvallisuusalan näkökulmasta hankkeessa nostetaan esiin tiedonkulun kehittämistä vartioimisliikkeiden ja poliisin välillä. Esimerkkinä raportissa (2006, 9) käytetään Hyvinkäällä toteutettua yhteistyötä, jossa tiedonkulkua hälytystehtävissä on lisätty ja ilmoitusalttiutta alennettu. Tällöin vartioimisliikkeet ilmoittavat epäilyttävästä toiminnasta poliisille yhä useammin. Imatralla puolestaan vartioimisliikkeiden edustajia on pyydetty mukaan osallistumaan viikoittaisiin palavereihin, joissa käydään läpi lähialueiden tapahtumia ja tilaisuuksia. Tapah- tumissa vartioimisliikkeet voivat toimia poliisia tukevana elimenä.

3.4 Kansallisen terrorismin torjuntastrategia

Vuonna 2009 sisäasiainministeri Anne Holmlund asetti työryhmän laatimaan kansallisen terrorismin torjunnan strategian. Strategiassa määritellään ja selkeytetään viranomaisten vastuita ja roolia terrorismin torjunnassa sekä mahdollistaa tarvittava koordinointi viranomaisten välillä. Strategiassa selvitetään, millaisilla toimilla terrorismikytköksiä pystytään selvittämään, terrorismin torjuntaa pystytään parantamaan ja minkä toimijoiden kanssa pystytään tekemään yhteistyötä terrorismintorjunnassa. (Sisäasiainministeriö 2010, tiivistelmä.)

Strategiaraportissa (2010, 12) todetaan, että suuri osa kansantaloudellisesti merkittävistä kohteista on yksityisen turvallisuussektorin hallinnassa, jolle lainsäädäntö asettaa veloitteita varautumisen suhteen. Koska viranomaistaho ei pysty valvomaan ja suojaamaan kohteita, tulee viranomaistahon kehittää elinkeinoelämän toimijoiden kanssa yhteistyötä yhteiskunnan haavoittuvuuden vähentämiseksi. Raportissa tätä yhteistyötä kutsutaan Public-Private Partnership -yhteistyöksi. Viranomaisten antaman koulutuksen kautta yksityiset toimijat ja koko yksityissektori pystyvät parantamaan kohteiden suojausta esimerkiksi laatimalla turvallisuussuunnitelmia riskiperusteisesti. (Sisäasiainministeriö 2010, 12.)

Strategiaraportissa määritellään toimenpiteiksi viranomaisten turvallisuus- ja valmiussuunnittelun prosesseja muutettavaksi siten, että terrorismia koskeva tieto on saatavilla paikallista turvallisuussuunnittelua toteutettaessa. Aikatauluksi asetetaan järjestelmän toimivuus vuoden 2010 loppuun mennessä. (Sisäasiainministeriö 2010, 12.) Aikataulun perusteella viranomaistahon on muutettava omia prosessejaan tehokkaasti, jotta yksityisen sektorin toimijat voivat aloittaa oman valmistautumisensa ja pääsevät toteuttamaan terrorisminvastaista suunnittelua yritysten turvallisuussuunnittelussa.

3.5 Turvallisuusalan liiketoiminnan kasvualueet ja -mahdollisuudet Suomessa

Turvallisuusalan liiketoiminnan kasvualueet ja -mahdollisuudet Suomessa -tutkimuksessa otetaan kantaa, ettei turvallisuusala muodosta selkeää toimialaluokkaansa virallisissa tilastoissa. Esimerkiksi yksityisen turvallisuusalan koulutuksista on vaikea saada luotettavaa ja kattavaa tietoa, kuten koko alan toiminnan luonteesta. (Kupi ym. 2010, 48.) Tutkimuksessa kuitenkin todetaan, että koulutusverkosto Suomessa voidaan laskea alan kehitykselle eduksi. Esimerkiksi yhtenäisten toimintamallien luominen on mahdollista Suomessa maan pienen pinta-alan ja lyhyiden etäisyyksien ansoista. Pieni toimintaympäristö tarkoittaa tuttuja piirejä ja samalla parempaa keskinäistä luotettavuutta. Yhteydet viranomaisten ja yksityisen turvallisuusalan toimijoiden välillä ovat hyvät ja tarjoavat mahdollisuuden ottaa mallia viranomaisten toiminnasta. Toimintamalleja voidaan hyödyntää yksityisen turvallisuusalan koulutuksen kehittämässä. (Kupi ym. 2010, 53.)

Tutkimukseen tehtyjen haastattelujen pohjalta ilmenee, että turvallisuusalan kehityksen nähdään olevan riippuvainen muiden alojen kehityksestä. Uusien ratkaisujen ja kehitystoimenpiteiden käyttöönottoa saatetaan pitkittää esimerkiksi korkeiden kustannusten takia. Vasta pakon edestä, esimerkiksi muutoksen synnyttämästä tarpeesta johtuen, uusia ratkaisuja kehitetään pidemmälle aina käyttöönottopisteeseen asti. Erilaiset alan kehitystä tukevat turvallisuusohjelmat, asiakkaiden muuttuneet turvallisuustarpeet ja riskienhallinnan roolin kasvaminen koetaan alaa yleisesti kehittäviksi tekijöiksi, jotka tulevat myös vaikuttamaan alan koulutuksiin ja niiden kehittämiseen. (Kupi ym. 2010, 54.)

Palveluiden integroituminen ja tekniikan osuuden kasvu asettavat tutkimuksen mukaan (2010, 55) yhä enemmän paineita osaamiselle, joka puolestaan vaikuttaa koulutustarpeisiin. Yritysten ja organisaatioiden ulkoistaessaan teknistä ja fyysistä turvallisuutta alalle kytkeytyy uusia tekijöitä. Näiden osaamista lisätään turvallisuusalalla jo olemassa oleviin tuotteisiin ja järjestelmiin sekä edelleen sovelluskehitykseen. Ulkoistamisesta tyypiesimerkkinä käytetään vartiointipalvelua: ulkoistamisella tavoitellaan kustannustehokkuutta, mutta samalla ostetaan monimutkaistuvien turvallisuusjärjestelmien hallintaan liittyvä osaaminen yrityksen ulkopuolelta. Uhkana koetaan kuitenkin samalla palvelun laadun heikkeneminen, mikäli palvelutarjontaan pyritään lisäämään oman alan ulkopuolisia palveluita. (Kupi ym. 2010, 55.)

3.6 Skenaarioita yksityisen turvallisuusalan kehittymisestä Suomessa

Turvallisuusalan liiketoiminnan kasvualueet ja -mahdollisuudet Suomessa -tutkimuksessa kuvataan kolme erilaista tulevaisuuden skenaarioita, jotka vaikuttavat yksityisen turvallisuusalan kehitykseen. Skenaarioissa luodaan suodattimia erilaisille tilanteille, joissa Suomi valtiona saattaa olla. Aikavälinä on käytetty pitkää aikaväliä, eli 10-15 vuoden aikaväliä. Suodattimien erilaisuuteen on panostettu, jotta kasvualueita ja -mahdollisuuksia tarkasteltaisiin mahdollisimman laajalti. (Kupi ym. 2010, 98.)

Työryhmä ei laatinut skenaarioita määrällisesti montaa. Skenaariot on laadittu käyttäen vain pitkän aikavälin toteutumia, mutta lyhyen tai keskipitkän aikavälin tapahtumia ei ole huomioitu. Nykyisissä skenaarioissa on kuvattu tulevaisuuden ääripäät, aina anarkiasta kehityksen kautta niin sanottuun turvallisuuden tyssijaan. Tutkimuksessa nähdään äärimmäisen radikaaleja tulevaisuuden muutoksia sen sijaan, että olisi huomioitu maltillisia muutoksia.

3.6.1 Skenaario 1: Suomi kriisissä - yhä kovempia otteita tarvitaan!

Ensimmäistä skenaariota kuvataan otsikolla ”Suomi kriisissä - yhä kovempia otteita tarvitaan!”. Keskeisimpänä tekijänä skenaariossa kuvataan laman vaikutusta alan kehitykseen. Mahdollisen laman johdosta uusien työntekijöiden rekrytointi olisi helppoa johtuen korkeasta

työttömyysasteesta. Korkea työttömyysaste saattaisi aiheuttaa vajuusta osaavasta ja luotettavasta henkilöstöstä. (Kupi ym. 2010, 102.)

Yksityisen turvallisuusalan koulutustaso pysyisi alhaisena, koska tyydyttäisiin vallitsevaan tilaan eikä haettaisi aktiivisesti uusia kehitysmenetelmiä. Kuitenkin pidemmällä aikavälillä tiettyjä palveluita saatettaisiin suunnata täysin uusiin tehtäviin. Esimerkiksi vartiointia saatettaisiin suunnata henkilösuojaukseen, kuten suojaamaan palo- ja pelastushenkilöstön työturvallisuutta ja kalustoa hälytystehtävien aikana. (Kupi ym. 2010, 102.)

3.6.2 Skenaario 2: Me selviytyjät - valoa tunnelin päässä!

Skenaariossa *Me selviytyjät - valoa tunnelin päässä!* kuvataan tilannetta, jonka perusteella Suomen ja koko maailman taloustilanne olisi elpymässä. Skenaariossa Suomen teollisuuspalveluja siirtyisi tuotettavaksi ulkomaille, ennen kaikkea Venäjälle. Teollisuuden siirtyminen puolestaan houkuttelisi venäläisiä turvallisuusalan yrityksiä laajentamaan toimintaansa Suomeen. Skenaarion mukaan asiakkaan kannalta keskeisin syy hankkia turvallisuuspalveluja ja -järjestelmiä olisi toiminnan jatkuvuuden ja häiriöttömyyden turvaaminen. Kuitenkin palveluiden kustannustehokkuus olisi edelleen avainasemassa hankintaprosessissa. Asiakas tulisi tällöin kiinnittämään erityistä huomiota turvallisuusjärjestelmien ja palveluiden kustannus-hyöty-suhteeseen sekä palveluiden tuottamaan lisäarvoon yritykselle. (Kupi ym. 2010, 103.)

Skenaariossa huomioidaan, että turvallisuusalan yritykset hakevat lisäarvoa palveluilleen muun muassa erilaistumisella, panostamalla tuotekehitykseen ja uudenaikaisiin palvelukonsepteihin sekä älykkäämpiin turvajärjestelmiin. Erilaistumisen perusteella turva-alan yritykset päätyvät uudenlaisten arvoverkkojen muodostumiseen. Verkostoituminen nähdään tärkeänä keinona koko alan yleisen osaamis- ja laatutason nostamisen kannalta. (Kupi ym. 2010, 103.) Skenaariossa myös viranomaisten ja julkisten organisaatioiden rooli turvallisuusliiketoiminnan kannalta vahvistuu. Yhä suurempi osa turvallisuuteen panostettavista investoinneista kanavoitetaan valtionhallinnon kautta. Lisäksi julkisessa päätöksenteossa otetaan entistä aktiivisemmin ja voimakkaammin kantaa turvallisuusasioihin. Vakaan yhteiskuntarauhan koetaan skenaarion mukaan tarjoavan hyvät kasvuedellytykset yksityisen turvallisuusalan yritysten liiketoiminnalle. (Kupi ym. 2010, 104.)

Skenaariossa yksityisen ja julkisen sektorin rajan hämärtyy entisestään. Viranomaisten nähdään tulevaisuudessa edellyttävän yksityisiltä yrityksiltä aiempaa kattavampia selvityksiä toteutetuista turvallisuustoimenpiteistä muun muassa ympäristösyistä. Selkeämpi rajoja hämärävä tekijä olisi skenaarion mukaan julkisen sektorin palveluiden siirtyminen yksityisten yritysten hoidettavaksi. Lisääntyneiden turvallisuusvaatimusten nähdään kasvattavan turva-alan yritysten liiketoimintaa, mutta samalla turva-alan yrityksissä lisääntyvän viranomaisvalvonnan

koetaan rajoittavan liiketoimintaa. Viranomaisten valvonnan katsotaan jarruttavan alan kehittymistä ja uudenlaisten turvallisuusratkaisujen syntymistä. (Kupi ym. 2010, 104.)

3.6.3 Skenaario 3: Sulo-Suomi - todellisen turvallisuuden tyyssija

Sulo-Suomi - todellisen turvallisuuden tyyssija -nimetyssä kolmannessa skenaariossa nuoremmat sukupolvet pitävät turvallisuutta vahvana itseisarvona ja perusoikeutena. Skenaarion mukaan (2010, 105) turvallisuus on perusedellytys niin tuotteissa, palveluissa kuin järjestelmisäkin. Turvallisuus olisi muuntunut ulkoisesta tekijästä olennaiseksi, sisäsyntyiseksi ominaisuudeksi tuotteissa ja toiminnoissa.

Turvatekniikka koetaan skenaariossa aiempaa tiiviimpänä osana sekä tuotteissa että järjestelmissä. Myös ICT-alan palveluissa turvallisuus nousee entistä tärkeämmäksi tekijäksi. Turvallisuuspalvelut ja -järjestelmät räätälöidään asiakaskohtaisesti ja tehdyt ratkaisut perustuvat kattavaan riskianalyysiin. Samalla järjestelmiä sopeutetaan riskitilanteen muutosten mukaisesti. (Kupi ym. 2010, 105.)

Skenaariossa turvallisuusala erikoistuu korkeaa erityisosaamista vaativaksi alaksi, jonka kasvu syntyy uudentlaisista kumppanuussopimuksista eri toimialoja edustavien yritysten kanssa. Turvallisuusalan palvelut ovat skenaarion perusteella haluttuja kansainvälisiä tuotteita ennen kaikkea palveluita toimittavien yritysten keskuudessa. Korkean kysynnän kautta koko Suomi profiloituu Euroopan turvallisimpana maana ja suomalainen turvallisuusosaaminen on haluttua kansainvälisestikin. Kokonaisuudessaan skenaariossa nähdään suomalaisen turvallisuusalan kasvavan uudeksi tieteenalaksi, jossa akateemisesti koulutettujen työntekijöiden määrä kasvaa merkittävästi senhetkiseen tilanteeseen verrattuna. (Kupi ym. 2010, 105.)

3.6.4 Yhteenveto skenaariokuvauksista

Tutkimuksessa listataan koonti visioista, jotka tutkimusryhmä koki merkittävimiksi haasteiksi tulevaisuudessa, kun turvallisuusala hakee uusia suuntauksia ja kehityskohteita. Tutkimusryhmä toteaa, ettei vastaavissa työpajoissa pystytä luomaan yhteisesti hyväksytyjä visiolausekkeita saati tulevaisuusstrategioita. Yhteisen tahtotilan muodostaminen ja sen mahdollistavan strategian luominen jää työryhmän mukaan alan toimijoiden tulevaisuuden haasteeksi. (Kupi ym. 2010, 107.)

Turvallisuusalan tahtotilaa kuvataan tutkimuksessa seuraavasti:

- 1) Lisäarvoa asiakkaalle tuottava (asiakasta hyödyttävä ja mielenrauhaa tuottava), kansainvälisesti suuntautunut ja osaamisestaan tunnettu, verkostoitunut, dynaaminen toimiala
- 2) Kokonaispalveluilla kansainvälisille markkinoille
- 3) Turvallisuudesta ennaltaehkäisevää, huomaamatonta, käyttäjäystävällistä
- 4) Turvallisuustieteellä Suomi nousuun - turvallisuudesta oma tieteenala ja oppiaine jo peruskouluihin
- 5) Turvallisuutta ei tarvitse ostaa tunneperäisesti, vaan sitä voidaan mitata riippumattomasti
- 6) Lakimuutoksen myötä kiinniotto-oikeus yksityisille turvayrityksille
- 7) Kansalaisliikkeet turvallisuuden puolesta - positiivinen vaikuttaminen poliittisiin päättäjiin ja palveluntarjoajiin

(Kupi ym. 2010, 107 - 108.)

Tutkimusryhmä toteaa lopuksi (2010, 108), että koko toimialan kannalta yhteisesti toivottua tulevaisuuden kehityssuuntaa on vaikea tunnistaa. Raportissa määritellään yksityisen turvallisuusalan haluavan selkeästi profiloitua kovan erikoisosaamisen alana, joka tarjoaa strategisia turvallisuuspalveluita asiakkaiden liiketoiminnan ytimen tueksi. Toisaalta tavoite on myös kansainvälisessä liiketoiminnassa, uusien liiketoimintamahdollisuuksien hakemisessa kansainvälisiltä markkinoilta ja kansainvälisistä verkostoista. Kolmannen näkemyksen mukaan nykyisten turvallisuuden peruspalveluiden ja -tuotteiden jatkuva kehittäminen, uudelleenprofilointi sekä palveluiden ja tuotteiden tehokkaampi hyödyntäminen ovat tulevaisuuden selkeimpiä tavoitteita. Kaikkia edellä mainittuja tulevaisuussuuntauksia yhdistää toive turvallisuusalan uudenlaisista liittoutumisista ja kumppanuuksista. (Kupi ym. 2010, 108.)

3.7 Evaluating Private Security Sector Market Perceptions In Finland

Evaluating Private Security Sector Market Perceptions In Finland -tutkimuksen pääteemana on vertailla yksityisen turvallisuusalan toimijoiden kokemuksia ja näkemyksiä siitä, kuinka yksityinen turvallisuusala tulee kehittymään. Näkemysten lisäksi tutkimuksessa kiinnitetään huo-

mio ennen kaikkea yksityisen turvallisuusalan markkinoiden muutoksiin. Tutkimuksessa julkaistaan skenaarioita tulevaisuudesta empiirisellä tutkimuksella, jonka lähdemateriaali on alan toimijoilta. Lähdemateriaalia verrataan vastakkainasettelulla kansallinen vastaan kansainvälinen sekä optimistinen vastaan pessimistinen näkemys. (Paasonen & Santonen 2012, 15.)

Tutkimuksessa vastataan kahteen pääkysymykseen: 1) Kuinka suomalaisten yksityisen turvallisuusalan markkinoiden oletetaan muuttuvan tulevaisuudessa sekä 2) Onko perustavanlaatuisia näkemuseroja Suomen markkinoiden toimijoiden keskuudessa. Lähdemateriaali hankittiin haastatteluin sekä yksityisen että julkisen sektorin toimijoilta, aina kenttätyöntekijöistä esimihiin sekä päällystöihin. (Paasonen & Santonen 2012, 4 - 6.) Materiaali avataan tutkimuksessa vertailevin taulukoin (2012, 6 - 14) vastakkainasettelun kautta. Tulokset kertovat, kuinka eri tavoin alan toimijat näkevät yksityisen turvallisuusalan kehittymisen.

Tutkimuksen tuloksissa kuvataan kolme erilaista skenaariota markkinoiden kehittymiselle:

- 1) Kansainvälinen menestyminen innovaatioiden kautta
- 2) Menestyminen kansallisten markkinoiden kautta
- 3) Negatiiviset odotukset menestymisen kannalta

Tutkimukseen vastanneista osallistujista 75 prosenttia kokee yksityisen turvallisuusalan markkinoiden tulevaisuuden positiivisena. Tutkimuksessa huomataan, että esimies- ja johtotehtävissä olevat henkilöt kokevat tulevaisuuden positiivisempänä kuin työntekijät. Tutkimuksessa oletetaan jakautumisen peilautuvan aikaisemmin tapahtuneeseen markkinoiden kasvuun yksityisen turvallisuusalan sektorin kasvettua 13 prosenttia tutkimusta edeltäneiden vuosien aikana. Toimijat myös kokevat kasvun kannalta elintärkeänä, että tulevaisuudessa alan toimijoiden koulutukseen ja kehitykseen panostetaan sekä itse alalla toteutettaisiin tutkimuksia nykyistä laajemmin. Tutkimusten avulla voidaan avata ovia markkinoiden laajentumiselle esimerkiksi kansainvälisille markkinoille. Kuitenkin itse koulutusta alan kehittymiseksi korostettiin, jotta alalle saataisiin tuotettua nykyistä enemmän akateemisesti koulutettua sekä pätevoitynyttä henkilökuntaa ja toimijoita. (Paasonen & Santonen 2012, 15.)

Tutkimuksen mukaan (Paasonen & Santonen 2012, 15) Suomen markkinoiden nähdään jatkossa olevan monikansallisten yritysten hallitsema pienten ja keskisuurten paikallisten yritysten kustannuksella. Tutkimuksen aikaan kolme suurinta yksityisen turvallisuusalan yritystä hallitsivat suomalaisia markkinoita enemmän vertailluna muun Euroopan tilanteeseen. Suomessa yritykset hallitsivat 65:tta prosenttia markkinoista muun Euroopan vertailuluvun ollessa 55

prosenttia. Tulevaisuudessa alan nähdään olevan kehittynyt moniosaamisen suuntaan, jolloin alan toimijat toteuttavat perinteisten turvallisuusalan työtehtävien lisäksi muita palvelualan tehtäviä.

Osa vastanneista kokee monialaosaamisen olevan hyväksi markkinoiden kehittymiselle, kun taas loput vastaajista kokevat monialaosaamisen vievän alan kehittymistä ja profiilia huonompaan suuntaan. Vertailtuna muuhun Eurooppaan muun muassa Ranskassa, Espanjassa ja Ruotsissa yksityiset turvallisuusyritykset tarjoavat vain turvallisuusalan palveluja. Esimerkiksi Saksassa ja Italiassa noin 85 prosenttia yksityisen turvallisuusalan yrityksistä tarjoaa myös muita kuin yksistään turvallisuusalan palveluja asiakkailleen. (Paasonen & Santonen 2012, 15.)

Yksityisen turvallisuusalan nähdään tulevaisuudessa olevan äärimmäisen kilpailtu palvelujen hintojen suhteen. Palvelujen ollessa keskenään hyvin homogeeniset, palvelujen hintataso on keskeisessä asemassa, kun yritykset pyrkivät maksimoimaan kustannustehokkuutensa. Kustannustehokkuutta tavoitellessa matalien palkkatasojen nähdään jatkuvan nykyisellään Suomessa. Matala palkkataso korostuu, kun verrataan muuhun Eurooppaan. Suomessa esimerkiksi varhijan keskipalkka on noin 1 600 euroa, kun muualla Euroopassa keskipalkka liikkuu 2 900 euron tienoilla. Palkkatason ei nähdä houkuttelevan alalle korkeasti koulutettuja toimijoita ja osajia, eivätkä pienet ja keskisuuret yritykset pysty kilpailemaan isojen yritysten kanssa laskevilla palvelujen hinnoilla samalla leikatun yrityksen tuottavuutta. (Paasonen & Santonen 2012, 16.)

Verratessa julkisen sektorin toimijoihin, yksityisen turvallisuusalan toimijoiden liiketoiminta on kasvanut runsaasti. Liiketoiminnan kasvun voidaan nähdä juontuvan julkisen sektorin varojen leikkaamisesta. Varojen leikkaaminen on johtanut epäilyihin ja olettamuksiin palvelujen yksityistämiseksi muun muassa Suomessa. Euroopassa julkisen sektorin palveluista keskimäärin 25 prosenttia on yksityistetty. Tahojen keskuudessa on kuitenkin epäilty yksityisen sektorin toimijoiden kykyä ja valmiutta hoitaa julkisen sektorin tehtäviä vastaavalla tasolla. (Paasonen & Santonen 2012, 16.)

Merkittävänä muuttujana sekä Suomen että muun Euroopan markkinoilla nähdään myös teknologian kehitys ja sen mahdollisuudet turvateknisissä ratkaisuissa. Euroopan komissio on puoltanut ajatusta eurooppalaisten turvallisuusalan yritysten yhteistyöstä viedä toimintaansa Euroopan ulkopuolelle ja tavoitella johtavaa markkina-asemaa globaalilla tasolla. Euroopan komissio on julkaissut ehdotuksen turvallisuusalan toimintojen ja palveluiden sertifiointiseksi, turvatekniikan ja puolustusteknologian yhteistyön tiivistämiseksi, tutkimusten saattamiseksi markkinoiden kehitykseen sekä turvateknisten ratkaisujen integrointia yhteiskunnan hyväksi. Ehdotuksilla Euroopan komissio tukee eurooppalaisten turvallisuusalan yritysten kasvua ja kehitystä kansainvälisille markkinoille. (Paasonen & Santonen 2012, 16.)

4 Turvallisuusalan tulevaisuusseminaari

Laurea-ammattikorkeakoulu järjesti 19.3.2012 turvallisuusalan tulevaisuusseminaarin, jossa tutkittiin yksityisen turvallisuusalan kehitystä ja potentiaalisia kehityssuuntauksia. Seminaariin asiantuntijaryhmään kutsuttiin turvallisuusalan toimijoita, jotka työskentelivät sekä yksityisellä turvallisuusalalla että viranomaistehtävissä. Seminaariin osallistuivat myös Laurean turvallisuusalan koulutusohjelman lehtorit ja yliopettajat.

Seminaarin osallistujat jaetaan työryhmiin, jotka tarkastelevat yksityisen turvallisuusalan kehityssuuntia kukin työryhmä eri suodattimen näkökulmasta. Seminaarin lopuksi työryhmät esittelevät tuloksia muille osallistujille. Lopputuloksien analysoinnilla luodaan kuvaa sille, kuinka Laurean turvallisuusalan tradenomin koulutusta jatkossa kehitetään ja kuinka koulutuksen kehittymistä ohjataan. Seminaarissa tulevaisuuden tarkasteluajanjänne on pitkän aikavälin muutoksia tutkiva, vuoteen 2025 asti ulottuva tarkasteluväli. Seminaarissa etsitään kehityssuuntauksia pitkällä aikavälillä lyhyen tähtäimen ratkaisujen sijaan.

Jotta analysoinnista saadaan tarpeeksi kattava ja tuloksia tarkastellaan mahdollisimman monipuolisesti, osallistujiksi pyydetään toimijoita eri turvallisuusalan osa-alueilta, niin yksityiseltä kuin viranomaistaholtakin. Seminaarin tuloksia hyödynnetään muun muassa ForeMassi -projektissa (Meristö ym. 2012) sekä tutkimuksessa yksityisen turvallisuusalan koulutusjärjestelmistä (Paasonen & Paasonen, 2012). Seminaarin työpohja sekä pienryhmien täydelliset vastaukset löytyvät opinnäytetyön liitteestä 1.

4.1 Seminaarin tarkoitus ja tutkimusongelma

Seminaarin tarkoituksena on kuulla turvallisuusalan toimijoita siitä, miten yksityisen turvallisuusalan koulutusta tulisi kehittää ja mitä toimialoja koulutuksen kehittämällä voidaan tulevaisuudessa tukea. Seminaarissa arvioidaan, mitä turvallisuusalan koulutukseen tulisi lisätä tai mitä koulutuksessa tulisi muuttaa. Lisäksi analysoidaan, mitkä alat nähdään potentiaalisina turvallisuusalan kasvualueina tulevaisuudessa. Seminaarissa saatujen tulosten kautta pystytään suunnittelemaan Laurean turvallisuusalan koulutusohjelman tulevia opintosuunnitelmia ja samalla peilaamaan sisällön muutoksia uudesta näkökulmasta. Tulosten kautta arvioidaan myös koulutusohjelmaan sisällön uudistamista, jotta koulutus tukisi työelämän tarpeita tulevaisuudessa entistä paremmin.

Turvallisuusalan toimijat ja Laurean henkilökunta jakautuvat seminaarissa neljään pienryhmään, joista jokainen tarkasteli yksityistä turvallisuusalaa eri suodatinnäkökulmasta. Näkökulmat olivat markkinalähtöinen näkökulma, teknologialähtöinen näkökulma, kansalaisnäkökulma ja yhteiskunnanäkökulma. Pienryhmät arvioivat turvallisuusalan ongelmia ja kehitystar-

peita omasta suodatinnäkökulmastaan ja tätä kautta tuottavat kehitysideoita koko alan kehittämistä varten.

Pienryhmät työskentelevät omina kokonaisuuksinaan. Ryhmille jaetaan valmiit työpohjat, joita täydennetään työskentelyn edetessä. Työskentelyn tulokset kootaan yhteen, käydään läpi kaikkien työpajaan osallistuneiden kesken ja arvioidaan, tuottiko työpaja käyttökelpoista materiaalia kehitystyötä varten.

4.1.1 Muutos- ja kehityskohteet markkinoiden näkökulmasta

Markkinat -pienryhmä tutkii turvallisuusalan kehittymistä markkinoiden näkökulmasta. Markkinoille kehitetään tätä kautta uusia prosesseja, samalla arvioiden alan kasvumahdollisuuksia kansainvälisille markkinoille. Markkinat-pienryhmä erikoistuu miettimään, mitä lisäarvoa finanssialan yritykset odottavat turvallisuusalan palveluilta.

Markkinat-pienryhmä kokee, että poliittiset muutokset Suomessa ovat yksi merkittävä muutos- ja epävarmuustekijä, joka saattaa aiheuttaa haasteita pitkän aikavälin (10-15 vuoden) kehityksessä. Poliittisiksi muutostekijöiksi listataan muun muassa kuntaliitokset, perustuslain mahdolliset muutokset, elinkeinoelämän ja julkisen sektorin substituutio rikostorjunnassa sekä kulttuurin monipuolistuminen. Yksityisen turvallisuusalan oikeuksien ja vastuiden lisääntyminen esimerkiksi rikosten tutkinnassa nähdään epävarmuustekijänä. Yksityistä turvallisuusala ei välttämättä pystytä säätelemään valtion taholta samalla tavalla kuin viranomaisia. Samalla viranomaistoimintojen siirto yksityiselle puolelle saattaa herättää vastustusta ja vähentää kansalaisten luottoa rikostorjuntaprosessiin. Monipuolistuneen kulttuuriin osaamistarpeet luokitellaan uhaksi, koska ei ole varmuutta yksityisen turvallisuusalan valmiudesta vastata vieraiden kulttuurien tarpeisiin ja odotuksiin.

Ekonomisia muutostekijöitä ovat muun muassa turvallisuusviranomaiset ja näiden resurssit, viranomaisten tehtävien yksityistäminen sekä Suomen pienet markkinat. Pienryhmä miettii, vievätkö uudet toimijat perinteisiltä yksityisen turvallisuusalan toimijoilta markkinaosuuksia ja lisäävät alan kilpailua. Tuotteiden ja palveluiden suojaaminen sekä perustuslain sallimat muutokset viranomaistehtävien yksityistämässä koetaan tulevaisuuden epävarmuuksina. Tabuksi puolestaan nousee kysymys, ovatko suomalaiset markkinat ja Suomen sisäinen toimiala liian pieni suomalaisille yrityksille, jotta nämä voisivat laajentaa toimintaansa ulkomaille. Kyse on yritysten kyvystä luoda Suomen markkinoilla sellaisen pohjan toiminnalleen, jonka kautta voidaan myöhemmin tavoitella markkinaosuuksia ulkomailta.

Sosiaalisiksi muutostekijöiksi pienryhmä määrittelee maan kahtiajaon, jossa vastakkain ovat maaseutu ja kaupunki. Resurssien allokointi eli polarisaatioilmiö ja ihmisten mobiliteetti ovat

myös sosiaalisia muutostekijöitä. Näistä ihmisten mobiliteetti luokitellaan yhtä lailla ekologiseksi muutoskohteeksi. Epävarmuudeksi nousee globalisaation eteneminen. Epävarmuutena on, kuinka pitkälle globalisaation annetaan edetä vai palataanko tulevaisuudessa takaisin perinteisiin kansallisvaltioihin ja samalla kansallisempiin markkinoihin.

Teknologia on keskeisin osa-alue, jolla koetaan tapahtuvan eniten muutoksia pitkällä aikavälillä. Syyksi määritellään teknologian, eritoten mobiiliteknologian kehittyminen. Muutostekijöinä nähdään myös turvateknologian integroiminen muihin teknologioihin sekä turvatekniikan lisääntyminen, jolloin turvatekniikalla korvataan ihmisiä. Suurimmiksi epävarmuuksiksi ryhmän keskuudessa nousevat kansalaisten epätietoisuus turvateknologisista ratkaisuista, niiden kehityksestä ja käytöstä. Lisäksi korostuvat epävarmuus sähköverkoista ja sähkön saannista sekä turvallisuuden muuttumisesta tulevaisuudessa tyystin IT-turvallisuudeksi. Tabuksi teknologiassa nousevat yritysten järjestelmät ja ennen kaikkea järjestelmien ongelmat, joita pyritään sulkemaan ja kätkemään yrityksen sisäiseksi oman maineen suojelemiseksi.

Ekologisissa ratkaisuissa muutostekijöinä ovat toimintojen keskittäminen sekä verkkojen hyödyntäminen. Verkkojen hyödyntämisen kautta kansalaisten tarve matkustamiseen vähenee, jolloin myös matkustamisesta aiheutuvat päästöt pienenevät. Toisaalta epävarmuutena nähdään energian hinnan kasvu, joka vaikuttaa suoraan verkkojen hyödyntämiseen ja matkustamisen kustannuksiin.

4.1.2 Muutos- ja kehityskohteet turvateknologisesta näkökulmasta

Teknologia -työryhmä selvittää muutos- ja kehityskohteita turvallisuusalan tulevaisuudessa turvallisuusteknologian näkökulmasta. Ryhmä arvioi, kuinka muutokset tulevat vaikuttamaan toteutettaviin koulutuksiin. Havaintojen pohjalta ryhmä antaa kehitysehdotuksensa tulevaisuutta varten.

Poliittisesta näkökulmasta tarkasteltuna Teknologia -ryhmä kokee, että Euroopan unionin kohdalla ja tulevaisuus on suurin epävarmuustekijä, koska radikaalit muutokset unionissa saattavat heittää koko poliittisen kentän ympäri. Suurimmiksi muutostekijöiksi ryhmä nimeää ulkopuolisen valvonnan sekä EU:n palveludirektiivit. Ulkopuolisella valvonnalla tarkoitetaan, että henkilötietoja valvoo joku muu kuin henkilö itse erilaisten rekisterien kautta. Tämä herättää kysymyksen, kuka loppujen lopuksi omistaa henkilön tiedot. Palveludirektiivin kautta puolestaan esimerkiksi turvallisuuspalvelut voidaan vapauttaa yrityksistä ja ostaa alihankkijoiden kautta. Kasvu mainitaan yhtenä tabuna poliittisessä keskustelussa, onko kasvu välttämätöntä ja tuleeko siihen aina pyrkiä.

Ekonomisesta näkökulmasta ajateltuna kasvavat kansantaloudet sijaitsevat tällä hetkellä Euroopan ulkopuolella ja ovat jo muodostaneet uhan Euroopan talouskasvulle. Samalla mietitään prosessiajattelua, joka ryhmän mukaan on yksi muutoksista. Epävarmuuksiksi koetaan talouskasvu, jota poliitikot ja maiden hallitukset eivät pysty kontrolloimaan, sekä kaupallisten reviirien valvonta. Tabuiksi ryhmä mainitsi finanssieliitin kasvaneen vallan, taloudelliset ismit, kvartaalitalouden ja toiminnan lyhytjänteisyyden sekä tuottamattomat toiminnot osana prosesseja.

Syrjäytyminen ja sen kasvu sekä tuloerojen kasvu luokitellaan merkittävimmiksi muutoksiksi sosiaalisesta näkökulmasta tarkasteltuna. Yksilön valinnan vapaus sekä tarvittavien uusien työntekijöiden sopeutuminen tulevaisuudessa koetaan puolestaan epävarmuuksiksi. Henkilön sairaustietojen ja perimän, esimerkiksi DNA:n selvittämisen vaikutus urakehitykseen nähdään sosiaalisesta näkökulmasta tabuna.

Teknologia luo ryhmän mielestä mittavia mahdollisuuksia väärinkäyttöön. Tämä perustellaan sillä, että mahdollisuudet valvomiseen ja tunnistamiseen ovat lisääntyneet sekä tulevat lisääntymään jatkossakin. Samoin historiatietojen seuranta, uudet ilmaisutekniikat ja järjestelmien kommunikointikyky ovat tulevaisuuden muutostekijöitä. Teknologian väärinkäytöllä, esimerkiksi turvallisuusratkaisujen ohittamisella pystytään anastamaan henkilötietoja ja käyttämään väärin tarkoitukseen. Myös virheet ohjelmistoissa ja teknologian yhteensopimattomuus nähdään epävarmuuksina ja uhkina. Ihminen heikoimpana lenkinä ja teknologia ratkaisevana tekijänä ovat tabuja teknologisessa keskustelussa.

Tulevaisuuden ympäristöasioiden merkitys sekä matkustuksen väheneminen ovat muutostekijöitä. Valvontajärjestelmien väärinkäyttö puolestaan epävarmuus, sillä kansallisvaltioiden rajojen avautuessa ja liikkumisen vapautuessa EU:n sisäisesti valvontajärjestelmiin saatetaan luottaa liikaa. Tällöin mahdollisia väärinkäytöksiä ei havaita saati reagoida ajoissa. Ryhmä myös esittää kysymyksen, onko Suomi tuleva kaivosteollisuuden Kongo, jossa kaivosteollisuutta pyöritetään huolehtimatta toiminnan vaikutuksesta ympäristölle.

4.1.3 Muutos- ja kehitystarpeet kansalaisnäkökulmasta

Yhteiskunta- ja kansalaisnäkökulma tarkastelee turvallisuusalan kehitystä kansalaisten näkökulmasta. Erityisfokuksena on yhteiskunnan turvallisuustoimet, organisaatioiden oma turvallisuus, yksityishenkilöt sekä kotitaloudet. Ryhmä kokee perusturvan muutoksen ja palveluiden siirtymisen yhteiskunnalta yksityiselle sektorille olevan merkittäviä muutostekijöitä poliittiselta kannalta. Samalla työryhmä pohtii, tuleeko yksityistämisen yhteydessä kansalaisten oikeusturva heikkenemään. Oletus siitä, että yhteiskunta huolehtii kansalaisten turvallisuudesta nähdään tabuna, kuten myös kansalaistaitojen häviäminen.

Palvelujen yksityistäminen on ekonomiselta kannalta iso tekijä. Epävarmuutena puolestaan on sekä yhteiskunnan että yksilöiden varallisuus. Koetaan, että sekä yhteiskunta että yksilö saattavat joutua taloudellisesti ahtaalle. Tabuksi mainitaan talouden vuosittainen kasvu. Sosiaaliselta kannalta koetaan yhteisöllisyyden häviävän osittain sähköisten järjestelmien korvattessa ihmisten kohtaamisia ja tapaamisia. Epävarmuudeksi luokitellaan ikääntyneiden selviytyminen sekä hyvinvointivalmiuksien säilyminen. Tabuja ovat uusavuttomuuden ja syrjäytymisen lisääntyminen, vanhemmuuden katoaminen, ihmisten tasa-arvoisuuden väheksyminen sekä vanhuksien heitteillejätö.

Sähköisten järjestelmien laajentuessa ja globaalien markkinoiden avautuessa sekä teknologia että ihmiset ovat osa suurempaa muutostekijäkokonaisuutta. Esimerkiksi tietotekniikan lisääntymisen johdosta yksityisyyden rajaaminen tulee olemaan entistä haastavampaa, koska henkilötietorekistereitä sähköistetään ja siirretään tietoverkkoihin. Siirto luo epävarmuutta yksityisyyden suojasta. Keskustelu tekniikan luotettavuudesta puolestaan on pienryhmän mukaan tabu. Mieluummin uskotaan, että teknologia ei petä ja toimii tietyissä tapauksissa myös pelastavana tekijänä.

Ekologisesta näkökulmasta ajateltuna ilmastonmuutos, kehittynyt teknologia ja ihmisten tietoisuuden lisääntyminen ympäristöstä ovat keskeisimpiä muutostekijöitä. Samaan aikaan epävarmuutena ovat ennustamattomuus, yhteiskunnan haavoittuvuus, kansakunnan tai yksilön mahdollisuudet vaikuttaa sekä ääriiliikkeet ja niiden kasvu. Ekologiselta kannalta tabuna pidetään keskustelua ekologisiksi tuotteiksi luokiteltujen tuotteiden todellista ekologisuusastetta. Ryhmän mukaan keskustelu siitä, ovatko ekologist tuotteet todella ekologiaa, on kiellettyä eikä sitä julkisuudessa käydä.

4.1.4 Muutos- ja kehitystarpeet yhteiskunnanäkökulmasta

Yhteiskunnanäkökulmaa kutsutaan myös valtion näkökulmaksi, koska pienryhmä miettii yksityisen turvallisuusalan kehitystarpeita ennen kaikkea yhteiskunnan tarjoamien ja luomien turvallisuuspalveluiden kautta. Samalla ryhmä analysoi, kuinka palveluiden mahdollinen yksityistäminen vaikuttaa yhteiskunnan tulevaisuuteen ja millaisia haittapuolia sekä mahdollisuuksia toiminnalla on valtion näkökulmasta. Poliittisesta näkökulmasta tarkasteltuna tutkinto- ja koulutusjärjestelmän muokkaaminen koetaan tulevaksi muutostekijäksi. Samalla ryhmä pohtii yhteiskunnan luomaa painetta erillisen Turvallisuusministeriön luomisesta, jolloin kaikki sisäiseen turvallisuuteen liittyvät toiminnot vapautettaisiin Sisäministeriöltä ja siirrettäisiin Turvallisuusministeriön alaisuuteen. Epävarmuuksia ovat mahdollinen demokratian vaikutus muutoksille sekä populismin vaikutus vaalikausittain. Tabuksi määritellään NATO:n ja Venäjän vaikutus sekä perustuslain tulkinta.

Ekonomiselta kannalta edessä oleva muutostekijä on julkisten resurssien niukkuus. Resurssien vähyys johtaa palveluiden priorisointiin ja karsintaan sekä mahdollisiin ulkoistuksiin. Julkisista vastuista, kuten Kreikan ja muiden potentiaalisten kriisimaiden taloudellisesta tukemisesta, käydään kriittistä keskustelua. Epävarmuus on Suomen markkinoiden houkuttelevuuden puute, sillä markkinoiden ei nähdä houkuttelevan uusia yrityksiä laajentumaan. Mahdolliset uudet finanssikriisit nähdään myös epävarmuutena.

Sosiaalisiksi muutostekijöiksi listataan yksilöllisyyden korostaminen sekä kansalaisyhteiskunnan nousu, joka vastustaa perinteisempää eduskuntavetoista linjaa. Epävarmuuksiksi luokitellaan yksityisen ja julkisen sektorin vastakkainasettelu sekä kulttuurien ja uskontojen vaikutus tulevaisuuden kehitykseen. Kulttuurien ja uskontojen vastakkainasettelu saattaa aiheuttaa konfliktitilanteita tulevaisuudessa. Yhteiskuntaryhmä luokittelee tabuiksi yksilöiden valinnanvapauden omien työskentelytapojensa suhteen sekä uskontojen ja niiden vaikutukset yhteiskunnan kehitykseen.

Teknologiassa painotetaan itse teknologian monikäyttöisyyttä. Koetaan, että teknologiaa tulisi integroida järjestelmiin niin, että siitä hyödyttäisiin sekä security- että safety -puolella. Yhteiskuntaryhmä korostaa teknologian jatkuvaa kasvua ja kehitystä merkittävänä muutostekijänä.

4.2 Kysynnän ja osaamistarpeiden tunnistaminen

Pienryhmät perehtyvät nelikenttämallin perusteella turvallisuusalan tuotteiden ja palveluiden kysyntään nyt ja tulevaisuudessa. Samalla ryhmät arvioivat millaista osaamista tulevaisuudessa tarvitaan, jotta kyseessä olevat ratkaisut saadaan toteutettua. Kysynnän ja osaamistarpeiden keskeisimpänä tekijänä on yksityisen turvallisuusalan toimijoiden osaamisen kehittäminen vastaamaan tulevaisuuden tarpeita. Lähtökohtana on, että kysyntä alaa kohtaa tulee kasvamaan, jolloin myös osaamisen tulee kasvaa samassa suhteessa. Alan muuttuessa myös osaamistarpeet muuttuvat, sillä toimijat joutuvat työskentelemään erilaisten haasteiden parissa kuin ennen.

Kysyntä nähdään pitkälti määräävänä tekijänä, joka ohjaa osaamistarpeiden suuntaa. Tulevaisuuden kysyntä on haaste alan toimijoille, sillä kysyntään pitää pystyä reagoimaan nopealla aikataululla. Parasta asiakasorientoitumista yksityisen turvallisuusalan yritykset osoittavat sillä, jos toimijoilta löytyy ratkaisu tai palvelu tarpeeseen ennen laajan kysynnän heräämistä. Kehittyvien alojen, kuten yksityisen turvallisuusalan, toimijoiden tulisi olla toiminnassaan dynaamisia ja pystyä reagoimaan tulevaisuuden tarpeisiin ja kysyntään tehokkaasti.

4.2.1 Kysyntä ja osaamistarpeet markkinoiden näkökulmasta

Markkinat-pienryhmän käyttämän nelikentän pohjana ovat yksityiset henkilöt ja kotitaloudet vastaan yritykset. Toisena vastakkainasetteluna ovat organisaatiot ja pirstaloitunut ala usealla toimijalla vastaan isojen toimijoiden hallitsema, konsolidoitunut ala. Nelikentässä painotetaan kysynnän ja osaamistarpeiden suhdetta kysyntään ja tarjontaan.

Markkinat-ryhmän mielestä nelikentän asettelussa havaitaan maaseudun ja asutuskeskusten sekä kaupunkien väliset eroavaisuudet. Maaseutu luokitellaan pirstaloituneen alan piiriin, jossa yksityiset henkilöt ja kotitaloudet tarvitsevat paikallisia, pieniä toimijoita. Nämä toimijat luokitellaan monitoimiosaaajiksi. Osaamistarpeiden puolesta nämä toimijat pystyvät toimimaan usealla eri toimialalla, jolloin varsinainen erikoistuminen yhdelle tietylle toimialalle ei korostu. Kun pirstaloitunutta alaa tarkastellaan yritysten ja organisaatioiden näkökulmasta, koetaan että pienillä toimijoilla ei ole resursseja hallinnoida yksin kaikkia osaamistarpeitaan. Tällöin pienet toimijat päätyvät käyttämään ulkoisia asiantuntijoita palveluissaan. Tällöin ulkoistetut palvelut nousevat keskeiseksi tekijäksi.

Konsolidoituneella alalla puolestaan yritysten erikoistumista yhdelle tietylle toimialalle arvostetaan yritysten ja organisaatioiden näkökulmasta. Kysyntää palvelukeskuksille, erikoistuneille yrityksille sekä isoille toimijoille nähdään löytyvän runsaasti. Yksityisten henkilöiden ja kotitalouksien näkökulmasta puolestaan ei kyetä erittelemään omia kysyntä- ja osaamistarpeita. Erilaiset yritysten ja organisaatioiden arvostamat palvelukeskukset ja erikoistuneet yritykset soveltuvat yhtä lailla myös yksityishenkilöiden puolella.

4.2.2 Kysyntä ja osaamistarpeet turvateknologisesta näkökulmasta

Teknologia-pienryhmä arvioi, kuinka turvateknologian tuotteiden ja palveluiden kysyntä sijoittuvat nelikenttään ja millaista kysyntä tulee olemaan tulevaisuudessa. Nelikentän pohjana ovat ennalta ehkäisevä teknologia vastaan paljastava teknologia sekä pääosin turvallisuusalan yritysten tukena oleva vastaan pääosin asiakkaan tukena oleva turvallisuusteknologia. Keskeisimmät kysymykset kentässä ovat miten ja kenelle.

Pienryhmän mielestä vahinkoja ehkäisevät teknologiset ratkaisut ovat merkittäviä tekijöitä turvallisuusalan yritysten kannalta. Osaamistarpeiksi luokitellaan viestintä sekä jatkuvuuden suunnittelu. Turvallisuusteknologisten ratkaisujen tuomalle lisäarvolle on keskeistä löytää perusteita, jotta näiden käyttöönotto ja hankinta olisi helpompaa. Myös monenlaisten osajien ja näkemysten hyödyntäminen sekä viestintäteknologian hyödyntäminen koetaan keskeisiksi osaamistarpeiksi. Ennalta ehkäisevänä tekijänä asiakkaan kannalta puolestaan nähdään tur-

vallisten teknologiaratkaisujen konsultointi asiakkaalle. Keskeisimpinä tekijöinä ovat asiakkaan kuuntelu ja vuorovaikutus, valistus ja helppokäyttöisten ratkaisujen koostaminen.

Erilaiset valvontajärjestelmät ovat keskeisimpinä turvallisuusteknologisina ratkaisuina, kun arvioidaan paljastavia teknologiaratkaisuja turvallisuusalan yritysten näkökulmasta. Valvontajärjestelmiksi luokitellaan esimerkiksi tiedonsiirtomenetelmät, etävalvontajärjestelmät sekä tekniikat palveluiden tarjoamiseen. Osaamistarpeiksi koetaan prosessien ymmärrys, vikojen etäanalysointi, ratkaisujen konfigurointi etätoimintoina sekä varusohjelmien ylläpidon osaaminen. Asiakkaan näkökulmasta löytyy kysyntää perinteisille turvateknologisille ratkaisuille, kuten paloilmamaisimille sekä kamera-, kulunvalvonta- että muille valvontajärjestelmille. Osaamistarpeita ovat järjestelmien asennus ja käyttöönotto sekä niiden huolto sekä toiminta hälytysten sattuessa. Merkittävä tekijä on myös asiakkaan tarpeiden ymmärtäminen ja huomiointi teknologisia ratkaisuja myytäessä.

4.2.3 Kysyntä ja osaamistarpeet kansalaisnäkökulmasta

Kansalaisnäkökulmasta tarkastelun kohteena on arjen tarpeet vastaan erityistilanteet ja katastrofit. Tämän lisäksi toisena vastakkainasetteluna käytetään globaalia ja paikallista ajattelumallia. Keskeisimpinä kysymyksinä ovat turvallisuusosaaminen sekä kansainvälisyysaste. Ryhmä arvioi, kuinka turva-alan tuotteiden ja palveluiden tarjonta tulee tulevaisuudessa vastaamaan kysyntää ja tarpeita sekä paikallisesti että globaalisti ajateltuna.

Globaalisti ajateltuna arjen tarpeita ovat monikulttuurisuuden ymmärtäminen sekä kielitaito. Kysyntää ryhmän mukaan tulee olemaan hyvinvointipalveluissa, joihin myös turvallisuusala saattaa joutua ryhmän mukaan tulevaisuudessa vastaamaan. Paikallisesti ajateltuna kysyntää tulee olemaan hyvinvointipalveluiden lisäksi myös turvallisuuden kansalaistaitojen sekä yhteisvastuun kohdalla. Tällöin osaamistarpeiksi turvallisuusosalalla luokitellaan sosiaali- ja terveysalan osaamisen lisäksi monitoimiosaajien tarve sekä riskienhallinnan osaaminen.

Erityistilanteiden ja katastrofien kannalta ajateltuna globaaliksi kysynnäksi nousevat ulko-suomalaisille tarjottavat turvallisuuspalvelut. Kansainvälisesti ajateltuna korostuu kysyntä kriisinhallintataitojen osaamistarpeista. Paikallisesti ajateltuna merkittävämpänä nähdään omatoiminen varautuminen. Tällöin riskienhallinnan osaaminen sekä tietoisuus omasta vastuusta kansalaisten omalla reviirillä ovat merkittäviä osaamistarpeita.

4.2.4 Kysyntä ja osaamistarpeet yhteiskunnanäkökulmasta

Yhteiskunnan näkökulmasta ajateltuna vastakkain nelikenttäajattelussa ovat vallitseva yhteiskuntarauha vastaan jatkuvat levottomuudet sekä yhteiskunnan pääosin hoitamat vastuut vas-

taan karsitut julkiset palvelut. Yhteiskunnan tila ja turvallisuuspalveluiden vastuut ovat nelikentän keskeisimpiä kysymyksiä. Tarkoituksena on tuottaa skenaarioita siitä, millaiseen tilanteeseen Suomi olisi ajautumassa, mikäli valtio yksityistäisi palveluitaan sekä yhteiskuntarauhan nykyinen tila muuttuisi radikaalisti levottomammaksi.

Yhteiskuntarauhan vallitessa ja yhteiskunnan tarjotessa turvallisuuspalveluita nähdään, että kysyntää ei ole. Valtio on ainoa palveluita tilaava taho. Perinteisiä palveluita tulisi kuitenkin laajentaa esimerkiksi yksityisillä palotarkastuksilla ja vastaavilla elämää ja yrittämistä helpottavilla tekijöillä. Mikäli yhteiskuntarauhaa ei ole ja valtio kärsisi jatkuvista levottomuuksista, kysyntä perusturvallisuustarpeille olisi huomattavasti rajumpi. Rauhattomassa tilanteessa valtio jatkaisi edelleen palveluiden tilaajana. Perusosaaminen korostuisi, kuten myös perusoikeusosaaminen.

Jos julkisia palveluita karsitaan ja yksityistetään yhteiskuntarauhan vallitessa, yksilöt, yritykset ja organisaatiot ovat tilaajia valtion sijaan. Skenaariossa erityisesti safety-osaaminen sekä laaja osaamiskäsitys ovat keskeisimpiä osaamistarpeita. Mikäli yhteiskuntarauha on särkynyt ja laajoja levottomuuksia esiintyy, yksilöt tilaavat turvallisuuspalveluita sekä itsensä sekä yhteisönsä turvaamiseksi. Tällöin security-osaamisen kysyntä vahvistuu. Perusoikeusosaaminen nousee yhteiskuntarauhan särkyessä toiseksi keskeiseksi osaamistarpeeksi.

4.3 Tunnistetut osaamistarpeet

Kolmannessa tehtävässä neljän pienryhmät tunnistivat, keitä yksityisen turvallisuusalan toimijat ovat ja millaista osaamista toimijat kontekstissa tarvitsevat. Ryhmät jalostavat ja täsmenävät nelikenttäajattelussa mietittyjä osaamistarpeita. Luokituksena ryhmät käyttävät seuraavia: tiedot ja taidot, arvot ja asenteet sekä kontaktit ja kokemukset.

4.3.1 Osaamistarpeet markkinoiden näkökulmasta

Markkinat-pienryhmän mukaan yksi keskeisimmistä toimijoista, jonka tulee lisätä osaamistaan yksityisellä turvallisuusalalla, ovat vartijat ja muut yksityisen turvallisuusalan kenttätoimijat. Pienryhmän mukaan kenttätoimijoiden on kehitettävä omaa osaamistaan taitojen monipuolistamisen ja lisäämisen kautta. Yksityisen turvallisuusalan koulutuksissa tulee jatkossa huomioida tulevaisuuden tarpeet riittävän aikaisin ja suunnitella, kuinka turvallisuusalan kentällä työskentelevien toimijoiden koulutusta jatkossa suunnataan.

Merkittävä tekijä tulevaisuuden kannalta on toimijoiden arvostuksen lisäämisen omaa työtä ja työntekoa kohtaan. Ryhmän mukaan turvallisuusalan kenttätyötehtävät koetaan aliarvostetuina, joka heijastuu välittömästi alan työntekijöidenkin asenteisiin. Yksityinen turvallisuusala

nähdään läpikulkualana, jossa työskennellään vain esimerkiksi opiskelun ohessa. Arvostuksen puute vaikuttaa alan suoraan kontakteihin, joita kenttätoimijoiden näkökulmasta ovat sekä palveluita ostavat asiakkaat että työssä kohdatut asiakkaat.

Markkinat-ryhmän mukaan toinen toimijaryhmä, joka tulee tarvitsemaan jatkossa lisäkoulutusta ja jonka tarvitsee suunnata potentiaalisille kasvusuunnille, ovat turvallisuusalan opiskelijat. Esimerkkinä pienryhmä käyttää Laurean turvallisuusalan opiskelijoita, joiden tulee lisätä osaamistaan ICT-turvallisuuden saralla. Ryhmä käyttää perusteena alati kasvavaa ihmisten mobiliteettia ja etätyöskentelyä. Teknologian käyttö alati liikkuvammassa maailmassa on alttiina väärinkäytölle, joka asettaa yrityksille elintärkeän informaation tietovuodon uhan alle. Ryhmä perustelee ICT-koulutuksen lisäämisen tuottavan lisäarvoa myös yrityksille lisääntyneen kokonaisturvallisuusosaamisen kautta.

4.3.2 Osaamistarpeet turvateknologisesta näkökulmasta

Teknologia-pienryhmän mukaan turvallisuuspäällikkö on ensimmäinen toimija, joka tarvitsee lisäkoulutusta ja tietotaidon lisäystä. Projektiosaaminen, tiimityöskentely sekä sisäinen ja ulkoinen markkinointi ovat ryhmän mielestä tärkeimpiä tekijöitä, joita turvallisuuspäällikön tulee osata. Turvapalvelujen myyjä on toimija, jonka tulee lisätä osaamistaan vastatakseen tulevaisuudessa asiakkaiden tarpeisiin. Ryhmän mukaan asiakkaan tarpeiden ymmärtäminen, palveluasenne, yleisosaaminen sekä realismi ovat turvapalvelun myyjän ominaisuuksia, joita tämän tulee osata ja kehittää.

Teknologia-työryhmä määritteli vartijan toimijaksi, joka tulee tulevaisuudessa tarvitsemaan lisäkoulutusta. Ryhmän mukaan vartijan tulee arvostaa ja kunnioittaa asiakkaita, joita työssään palvelevat ja joiden kanssa toimivat. Vartijan työssä laaja näkemys, kyky laajentaa toimenkuvaa, joustavuus ja palveluasenne ovat tekijöitä, joita vartija tulee työssään tarvitsemaan. Vartijan toimenkuvan merkitys tulevaisuudessa tulee ryhmän mukaan lisääntymään. Valvomotyöntekijät ovat neljäs ryhmä, joilta tullaan tulevaisuudessa vaatimaan lisää teknistä osaamista turvateknologian käytön lisääntyessä. Samalla valvomotyöntekijöiltä vaaditaan kielitaitoa, kun muista kulttuureista saapuvia ihmisiä työskentelee Suomessa jatkossa enemmän. Valvomotyöntekijöiltä vaaditaan tulevaisuudessa myös ymmärrystä tiedon luottamuksellisuuden suhteen sekä samalla asiakkaan kunnioittamista.

4.3.3 Osaamistarpeet kansalaisnäkökulmasta

Kansalaisnäkökulman työryhmä määrittelee koko turvallisuusalan yhdeksi toimijaksi. Turvallisuusala tulee tarvitsemaan ryhmän mukaan osaamista hyvinvointiosaamisen sekä hoivaosaamisen saralla. Alalta vaaditaan tunneälyä, välittämistä sekä inhimillisyyttä ja empaattisuutta,

jotta alan toimijat voivat tulevaisuudessa toimia hoiva-alalla. Lapset ovat toinen ryhmän määrittelemä toimija. Tiimityötaidot, nettietiketti, kansalaistaidot sekä turvallisuustiedot ja -taidot ovat tulevaisuudessa lapsilta vaadittavia taitoja. Korostetaan välittämistä, vastuullisuutta, hyviä tapoja sekä elämän ja vanhuuden arvostamista. Kokonaisuudessaan ryhmä näkee lapsien kohdalla arvostuksen ja välittämisen lisäystä, jota lapsille pystytään antamaan oikeanlaisella kasvatuksella.

Ryhmä korostaa myös vanhusten tarpeiden lisäystä nimeämällä nämä yhdeksi toimijaksi. Vanhuksilta vaaditaan tulevaisuudessa omatoimista varautumista sekä riskienhallinnan taitoja. Myös e-yhteisöllisyyttä eli tietoverkkojen välityksellä tapahtuvaa yhteisöllisyyttä ja kanssakäymistä tullaan vanhuksilta vaatimaan, jotta eristyminen yhteiskunnasta minimoitaisiin. Kii-reettämyys ja yhteisvastuullisuus puolestaan ovat arvoja, joita vanhusten tulisi kunnioittaa.

Työryhmän nimeää toimijaksi myös perheet. Kuten lapsilta, myös perheiltä tullaan vaatimaan kansalaistaitoja. Perheillä ja vanhuksilla tulee ryhmän mukaan olemaan tulevaisuudessa vastaavia haasteita, jonka takia myös perheiltä tullaan vaatimaan omatoimista varautumista sekä riskienhallintaa. Lisäksi vanhemmuus on haaste, jonka merkitys korostuu. Perheiltäkin peräänkuulutetaan vastuullisuutta sekä perheenjäseniä että yhteiskuntaa kohtaan.

4.3.4 Osaamistarpeet yhteiskuntanäkökulmasta

Yhteiskuntanäkökulmasta koulutusorganisaatiot ovat ensimmäinen uusia osaamistaitoja tarvitseva toimija. Koulutusorganisaatioilta tullaan vaatimaan muutostekijöiden tunnistamista sekä niihin varautumista, joustavuutta muuttuvissa tilanteissa ja toimimista yli instituutorajojen. Avoimuus ja läpinäkyvyys toiminnossa puolestaan tulevat olemaan tarvittavia arvoja. Kontakteissa verkostojen, kuten viranomaisten ja elinkeinoelämän merkitys, tulee korostumaan.

Viranomaiset ovat toinen työryhmän nimeämä toimija, jotka tulevat kohtaamaan suuria haasteita ja opettelemaan uusia tietoja ja taitoja. Viestintä- ja ennakointiosaaminen sekä hankinta- ja valvontaosaaminen tulevat olemaan kehitettäviä taitoja. Viranomaisilta tullaan tämän lisäksi vaatimaan avarakatseisuutta, tasapuolisuutta sekä tarkoituksenmukaisuutta.

Turvayritykset ovat toimija, joilta vaaditaan perustuslain kanssa lomittain olevien funktioiden toimittamista, viestintäosaamista sekä sopimuskuppanin tuntemista. Turvayrityksiltä vaaditaan ryhmän mukaan osoittamisosaamista. Yritysten tulee keksiä keino, kuinka osoittaa turvallisuuden tuottamaa lisäarvoa B2B- tai B2C-asiakkaille ja viranomaisille. Turvayritysten kohdalla työryhmä korostaa avarakatseisuutta, joustavuutta sekä eettistä osaamista asenteiden ja arvojen kohdalla.

Muilta kun turvallisuusalan yrityksiltä tullaan ryhmän mukaan vaatimaan hankintaosaamista, laadunvalvontaa sekä ymmärtämistä turvatoiminnan vaikutuksesta omaan yritystoimintaan. Yrityksiltä tullaan vaatimaan analyttistä suhtautumista turvallisuuden toteuttamisessa. Yritysten tulee myös ymmärtää, millaista lisäarvoa turvallisuus yrityksille tuottaa ja kuinka turvallisuuskulma on huomioitava jokapäiväisessä toiminnassa.

4.4 Pienryhmien antamat toimenpidesuosituks

Tehtävässä neljä pienryhmien annetaan toimenpidesuosituksia ja analysoidaan, kenen vastuulla on turvata tarvittava osaaminen. Osaamisen turvaaminen korostuu, jotta turvallisuusala tulee vastaamaan muuttuviin haasteisiin ja täyttämään alalle asetetut odotukset tulevaisuudessa. Suosituksia suunnitellaan sekä keskipitkälle että pitkälle aikavälille. Tehtävässä neljä eritellään ja määritellään toimijat, joille keskipitkän aikavälin (4-10 vuotta) ja pitkän aikavälin (10 vuotta tai enemmän) suosituksia annetaan.

4.4.1 Toimenpidesuosituks markkinoiden näkökulmasta

Markkinat-pienryhmä muodostaa neljä toimijaa, joille suosituksia annetaan. Toimijat ovat yritykset, työntekijät, asiakasyritykset sekä julkinen sektori, tarkemmin määriteltynä viranomaiset. Yrityksille annetaan keskipitkän aikavälin suosituksiksi erikoistumis- ja moduulikoulutukset. Yritykset voivat tarjota koulutuksia työntekijöilleen ja sitouttaa näitä yritykseen. Yritysten tulisi tarjota työntekijöille mahdollisuutta etäopiskeluun työn ohessa. Työntekijöitä tulisi myös kannustaa erikoistumaan ja kehittämään itseään ennen kaikkea tietotekniikan ja teknologian saralla. Pitkällä aikavälillä yritysten tulisi pyrkiä työntekijöiden kehittämiseen ja tukea opiskelua työn ohessa etäopiskelumuodossa. Yritysten tulisi suosia moduulikoulutuksia, jolloin työntekijät voisivat ottaa kursseja esimerkiksi ulkomaisista oppilaitoksista ja hankkia kansainvälistä osaamista.

Yrityksille suunnatut toimenpidesuosituks pätevät muihinkin toimijoihin, työntekijöihin, asiakasyrityksiin sekä viranomaisiin. Pienryhmä kiinnittää huomiota tietoturvallisuuden korostamiseen markkinamuutoksen johdosta. ICT-tekniikan yleistyttyä tietoturvallisuuden merkityksellä tulee ryhmän mukaan olemaan entistä suurempi vaikutus yritysten rikostorjunnassa. Tulevaisuudessa, kun yksityisen turvallisuusalan koulutuksia mietitään ja kehitetään sekä ammattipistojen että ammattikorkeakoulun koulutusten osalta, tulisi tarjota mahdollisuus suuntautumiseen joko tietoturvallisuuden tai perinteisen turvallisuustekniikan pariin. Tarve erikoistumismahdollisuuksille nähdään, koska ICT-turvallisuuden parissa tarve turvallisuusasiantuntijuudelle kasvaa. Tarve asiantuntijuudelle kasvaa myös fyysisten turvallisuusjärjestelmien puolella. Erikoistumisella vastattaisiin tarpeeseen nähdä järjestelmien toiminta ja integrointi sekä näiden hyödyntäminen.

Ryhmä uskoo, että tulevaisuudessa tarvitaan yksityisen turvallisuusalan järjestöjen yhteistyötä. Yhteistyöllä yhtenäistettäisiin pirstaloitunutta alaa ja selkeytettäisiin alan muodostumista. Mahdolliselle kattojärjestölle nähdään selkeä tarve. Yhtenäistäminen korostuu, mikäli julkisen sektorin toimintoja yksityistetään ja yksityisen turvallisuuden olisi tulevaisuudessa toteutettava yksityistettyjä viranomaistoimintoja. Turvallisuusalan koulutuksissa on markkinarako yksityisille toimijoille, joita ryhmän mielestä alalle mahtuu.

Julkisen sektorin toimintoja yksityistettäessä yksityisen turvallisuusalan yrityksillä on mahdollisuus laajentaa omaa toimialaansa uusille markkinoille. Ryhmä arvioi, onko tämänhetkessä viranomaistoiminnassa mahdollisia konsepteja, joita valtio pystyisi hyödyntämään tulevaisuudessa vientituotteina. Potentiaalisesti ehdokkaaksi nousee virka-aputoiminta, jota markkinoidaan ulkomaille palvelukonseptina.

Viranomaisten ja elinkeinoelämän yhteistyölle nähdään tarve syrjäytymisen ehkäisemiseksi, ennen kaikkea nuorten osalta. Syrjäytyneitä nuoria tulee saada palaamaan työelämään ja yhteiskuntaan. Syrjäytymistä varten kehitetään toiminta-analyysityökaluja, joissa yhdistettäisiin tulosten tutkimus ja analysointi. Innovatiivinen palvelu tai työkalu nähdään toisena potentiaalisena vientituotteena. Ryhmän pääpaino oli teknologinen lähtökohta ja teknologian täysipainotteinen hyödyntäminen tulevaisuudessa.

4.4.2 Toimenpidesuositukset turvateknologisesta näkökulmasta

Teknologia-pienryhmä toteaa, että ammattikorkeakoulut ovat keskeinen toimija, joille tulee antaa keskipitkän ja pitkän aikavälin suosituksia kehitettäessä yksityisen turvallisuusalan koulutuksia. Suosituksia pitkälle aikavälille ovat asenteet ja viestintä sekä näiden kehittäminen. Lisäksi projektiosaaminen, toimintaa säätelevien lakien soveltaminen sekä kansainvälisyys ja toiminta monikulttuurisesti ovat annettuja suosituksia. Ryhmä painottaa turvallisuusratkaisujen näkemistä käyttäjän näkökulmasta sekä jatkuvan kehittämisen näkökulmaa.

Pitkällä aikavälillä ryhmä määrittelee, että ammattikorkeakouluilla tulee olla laaja näkemys sekä uskallus laajentaa omaa toiminta-alaansa. Siiloutumisesta on päästävä eroon. Ryhmä näkee tiimityöskentelyn tärkeänä, mutta samalla ammattikorkeakoulujen on itsenäistytävä sekä erottauduttava toisistaan. Erikoistuminen koetaan hyvänä tekijänä, johon ammattikorkeakoulujen tulee panostaa.

Ryhmä antaa keskipitkän aikavälin suosituksen kaikille koulutuslaitoksille. Suositusten mukaan laitosten tulee nähdä ja tunnistaa eri ammatteihin liittyviä turvallisuusriskejä ja vastattava näihin omalta osaltaan. Ryhmän mielestä vastaava toiminta tukee kokonaisturvallisuutta ja

antaa opiskelijoille paremmat lähtökohdat olla mukana luomassa turvallisempaa yhteiskuntaa.

4.4.3 Toimenpidesuositukset kansalaisnäkökulmasta

Kansalaisnäkökulma nostaa toimenpidesuosituksissaan esiin erilaiset yhdistykset ja yhteisöt. Ensimmäisenä pienryhmä antaa suosituksen huoltajille, joiden tulee lyhyellä aikavälillä panostaa omatoimisen varautumisen kehitykseen, kehittää omaa riskitietoisuuttaan sekä harjaantuttaa taitojaan lasten asennekasvatuksen osalta. Pitkällä aikavälillä ryhmä näkee, että huoltajat lisäävät vastuullisuuttaan ja kiinnittävät huomiota myös muista huolehtimiseen, ennen kaikkea muiden lapsista huolehtimiseen.

Asukasyhdistyksille annetaan lyhyellä aikavälillä suositus, jonka mukaan yhdistysten tulee panostaa naapuriyhteisvastuullisuuteen, kun taas pitkällä aikavälillä yhdistykset voisivat olla mukana luomassa eräänlaista naapurustoturvaverkkoa. Yhteisvastuullisuus toteutuu, mikäli yhdistysten jäsenet ja naapurit tuntevat toisensa. Tutustumisen kautta yhteinen luotto ja yhteinen huolehtiminen sekä naapuruston että asukasyhdistyksen turvallisuudesta kasvaa. Iltapäiväkerhoille, perhekerhoille sekä Nuori Suomi-yhdistyksen kaltaisille urheiluseuroille ryhmä antaa suosituksen panostaa lasten ja nuorten turvallisuuskasvatukseen helposti lähestyttävien teemojen kautta. Panostamalla nuorten turvallisuustietoisuuden lisäämiseen parannetaan turvallisen yhteiskunnan todennäköisyyttä ja vaikutetaan nuorten asenteisiin turvallisuustekijöiden suhteen.

Arjen turvallisuusneuvonta, turvallisuusosaaminen ja sen tuoman lisäarvon näkeminen sekä kodin riskikartoituspalvelu ovat tekijöitä, joita järjestöt ja yhdistykset voivat tulevaisuudessa tarjota. Esimerkkeinä mainitaan muun muassa Leijona- ja Rotary-järjestöt, Martta-järjestöt, kotityöpalvelujen tuottajat sekä vapaaehtoisjärjestöt ja omaishoitajat. Iltapäivä- ja perhekerhot pystyvät vaikuttamaan lasten ja perheiden turvallisuuskasvatukseen, pystyvät vapaaehtoisjärjestöt vaikuttamaan aikuisten turvallisuustietoisuuden lisäämiseen sekä turvallisuuskasvatukseen.

4.4.4 Toimenpidesuositukset yhteiskunnanäkökulmasta

Yhteiskunnanäkökulman pienryhmä korostaa koulutusorganisaatioita ja niiden mahdollisuutta vaikuttaa ihmisten käsitykseen turvallisuudesta. Keskipitkällä aikavälillä koulutusorganisaatioiden tulee ryhmän mukaan panostaa kompetenssipohjaiseen oppimiseen sekä AHOT-toiminnan hyödyntämiseen. Pitkällä aikavälillä toimintatapojen yhtenäistäminen nähdään edesauttavana tekijänä.

Viranomaisille suositellaan keskipitkällä aikavälillä monitoimiosaamisen lisäämistä ja tiimityöskentelyn kehittämistä eri viranomaisten välillä. Viranomaisryhmien tulee hyödyntää nykyistä paremmin toistensa erikoistumisalueita ja -taitoja. Ryhmä näkee erityistä tarvetta Turvallisuusministeriölle, jolloin yhteiskunnan sisäisen turvallisuuden asiat keskitettäisiin yhden ministeriön alaisuuteen. Kaikkia sisäiseen turvallisuuteen liittyviä toimenpiteitä ja projekteja hallinnoisi yksi asiaan vihkiytynyt viranomaistaho. Myös ulkopoliittinen turvallisuus keskitettäisiin Turvallisuusministeriön alaisuuteen. Pitkällä aikavälillä viranomaisten tulee ryhmän mukaan jakaa omaa tietotaitoaan entistä laajemmin myös elinkeinoelämän pariin yksityisen turvallisuusalan käyttöön.

Turvayrityksille ryhmällä ei ole antaa keskipitkän aikavälin suosituksia. Ryhmä toteaa, että nykykäytännön mukaisen kvartaalikatsannon sijaan turva-alan yritysten tulee panostaa pitkän aikavälin strategiseen suunnitteluun eikä keskittyä lyhytnäköisiin toimenpiteisiin. Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna turvayritysten on helpompi vastata muuttuviin tekijöihin nopeammassa aikataulussa. Yritykset pystyisivät hyvissä ajoin suunnittelemaan, millaisia toimenpiteitä tulee toteuttaa, jotta tulevaisuuden mukanaan tuomat muutokset kyetään kääntämään eduksi. Muutosten tarjoamat kasvumahdollisuudet kyetään tunnistamaan, mikäli yrityksillä on laadittuna pitkän aikavälin strategiset suunnitelmat.

5 Johtopäätökset

Johtopäätöksissä kirjallisuuskatsauksesta ja Tulevaisuusseminaarista haetaan yhteisiä näkemyksiä yksityisen turvallisuusalan kehittymiselle. Johtopäätöksissä esitetään aineistosta analysoituja merkittävimpiä tuloksia kehittymisen kannalta. Tulokset ovat omina kokonaisuuksinaan teemoittain ja tuloksille esitetään viite lähdetekstiin havainnon vahvistamiseksi. Tuloksia on analysoitu tarkoituksena löytää tulevaisuuden kehittymisen kannalta akuuteimmat havainnot, joita yksityisen turvallisuusalan toimijat tulevat kohtaamaan haasteina yritystoiminnassaan.

Yksityinen turvallisuusala on vähän tutkittu ala, joka hakee paikkaansa. Alalla on useita toimijoita, mutta varsinaista suunnannäyttäjää kehitykselle, kattojärjestöä tai vastaavaa ryhmää ei alalta löydy. Suunnannäyttäjän puuttuminen ilmenee esimerkiksi sidosryhmien ja alan toimijoiden kokemuksista sekä skenaariotyöryhmien näkemyksissä. Ala on kehittynyt omalla painollaan, mutta myös viranomaisten asetusten ja lakien myötä. Yksityinen turvallisuusala on toimialana nuori, joka heijastuu alaa kattavien tutkimusten puutteena.

Skenaariotyöryhmien (Kupi ym. 2010 ja Tulevaisuusseminaari 2012) yhdistävä näkemys on alan toimijoiden vastuu yksityisen turvallisuusalan kehittymisessä. Toimijat pystyvät yhdessä päättämään, mihin suuntaan alaa tullaan kehittämään ja millaisilla toimenpiteillä. Kuten Kupi ym.

(2010) toteaa skenaarioiden yhteenvedossa, vastaavat työryhmät eivät pysty päättämään turvallisuusalan kehityssuuntaa. Kehityssuuntauksia pystytään tutkimaan ja ennakoimaan työryhmien kautta. Skenaariotyöryhmissä korostetaan asiakaslähtöisyyttä ja tämän huomioimista kehityssuuntauksissa. Esimerkiksi uusien palvelujen innovointi ja tuottaminen voivat tapahtua asiakaslähtöisesti ja palvella asiakaskuntaa parhaalla mahdollisella tavalla. Yksityisen turvallisuusalan ollessa muihin ammattikuntiin verraten nuori ja dynaaminen ala on sillä mahdollisuus kehittyä nopealla tahdilla.

Yksityisen turvallisuusalan kannalta nähdään tarve kehittää ammattitaitoa ja koulutus pohjaa parempaan suuntaan (Kupi ym. 2010, Paasonen & Santonen 2012 ja Tulevaisuusseminaari 2012). Alalla työskentelee tällä hetkellä liian vähän korkeakoulutettua ja akateemisesta henkilöstöä, joka hidastaa ja vaikeuttaa kehityskaarta. Yksityinen turvallisuusala ei kykene etenemään ilman kehitykseen ja innovointiin keskittyviä työryhmiä. Turvallisuusala pysyy ennallaan eikä täten pysty vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Skenaariotyöryhmät (Kupi ym. 2010 ja Tulevaisuusseminaari 2012) korostavat tekniikan vaikutusta kehitykseen, tietotekniikan ja tekniikan ylipäänsä kehittyessä kovaa vauhtia. Tekniset ratkaisut ovat olleet merkittävässä asemassa turvallisuusyritysten tarjoamissa palveluissa, ja skenaariotyöryhmät näkivät tekniikan merkityksen lisääntyvän edelleen tulevaisuuden palveluissa. Tekniikan lisääntyminen vaatii alan toimijoilta lisää perehtyneisyyttä tekniikan ymmärtämiseen sekä käyttö- ja kehitysmahdollisuuksiin palveluissa.

Yksityisen turvallisuusalan tulee vastata myös haasteisiin, joita julkinen sektori alalle asettaa. Kuten Valtio-näkökulmasta tulevaisuuden haasteita tarkastellut työryhmä (Tulevaisuusseminaari 2012) toteaa, turvallisuusalan tulee sopeutua ja hakea ratkaisuja valtion tarjotessa palveluja yksityisen sektorin toteutettavaksi. Julkisen turvallisuusalan palvelujen yksityistäminen saattaa aiheuttaa vastarintaa yhteiskunnassa, mikäli esimerkiksi poliisin palveluja vähennetään. Palvelujen yksityistäminen luo myös haasteita Sisäasiainministeriölle päätöksenteossa, mitä palvelujen yksityistäminen vaatii yksityiseltä turvallisuusosalta sekä koulutuksen puolesta että lainsäädännöllisesti. Yksityisen turvallisuusalan toimijoiden tulee suoriutua uusista vaatimuksista ja mahdollisuuksista vähintään samalla tasolla kuin julkisen sektorin toimijat, joka on huomioitava koulutusten suunnittelussa. Alan toimijoiden osaaminen ja koulutustaso korostuu, jotta merkittävät kehitystarpeet tunnistetaan ja niihin osataan vastata.

Tulevaisuusseminaarin Valtio-työryhmä korostaa mahdollisuutta, jonka mukaan Sisäasiainministeriö perustaa Turvallisuusministeriön. Ministeriö keskittyisi yksistään sisäisen turvallisuuden kehittämiseen sekä julkisen että yksityisen sektorin osalta ja edistäisi sektorien yhteistyön kehittämistä (Tulevaisuusseminaari 2012). Sisäasiainministeriön julkaisuista ei ilmene vastaavalle suunnitelmalle alustusta, vaikka julkaisuissa on selkeästi nähtävissä koettu tarve yksityisen turvallisuusalan kontrolloimiselle ja akuutille kehittämiselle. Yhteistyö julkisen ja

yksityisen sektorin välillä on ollut tärkeää, ja yhteistyön merkitystä kehitykselle ei voida tulevaisuudessa väheksyä. Julkisen sektorin toimijoiden kokemukset ja tietopohja on elintärkeää yksityiselle turvallisuussektorille, mikäli valtio päättää yksityistää palveluja. Yksilön kannalta ajateltuna yksityisen sektorin toimijat tulevat yksityistämisen kautta nykyistä lähemmäksi kansalaista, mikäli alan toimijoiden palvelumahdollisuudet lisääntyvät. Valtion kannalta yksityistäminen aiheuttaa palvelujen lisääntyvän oston yksityiseltä sektorilta sen sijaan, että palvelut tuotettaisiin itse. Valtion näkökulmasta ajateltuna valtio siirtyy julkisen sektorin asiakkaaksi, jolloin valtion tulee määritellä selkeät tavoitteet ja vaatimukset, millä tasolla yksityisen sektorin tulee palveluita tuottaa.

Tulevaisuusseminaarissa analysoitiin, aiheuttaako julkisen sektorin palvelujen yksityistäminen kansalaisturvan heikkenemistä ja onko yhteiskunnan jäsenillä tulevaisuudessa varaa kustantaa itselleen yksityisen sektorin palveluja (Tulevaisuusseminaari 2012). Yksityisen sektorin toimijoiden palvelujen kustannustehokkuus korostuu, kuten myös tarjottujen palvelujen hinnoittelu. Hinnoittelu nähdään Paasosen ja Santosen (2012) tutkimuksessa olevan keskeisessä asemassa, kun yksityisen turvallisuusalan toimijat pyrkivät tulevaisuudessa laajentamaan palvelutarjontaansa ja valtaamaan markkinaosuuksia kilpailijoiltaan. Hintakilpailun ei tulevaisuudessa helpota, vaan muuttuu toimijoille nykyistä tärkeämmäksi kilpailuvaltiksi. Hintakilpailu voidaan luokitella asiakaslähtöiseksi, asiakkaiden etsiessä palveluntarjoajia jotka tuottavat heille samoja palveluja kuin nykyinen tarjoaja, mutta asiakkaan näkökulmasta edullisemmalla hinnalla.

Yksi ristiriitaisimmista keskustelunaiheista tutkimuksissa oli monialaosaamisen lisääminen palvelutarjontaan. Monialaosaamiseksi luokitellaan esimerkiksi siivous- ja kiinteistöhuoltopalvelujen tarjoaminen yhdessä turvallisuusalan palvelujen kanssa. Aiheeseen otetaan kantaa useammassa tutkimuksessa sekä asiakkaiden että alan toimijoiden toimesta. Perinteisten turvallisuusalan palvelujen rinnalla tarjottavat ulkopuoliset palvelut herättävät kannanottoja sekä puolesta että vastaan. Esimerkiksi vertaillen asiaa muihin Euroopan maihin (Paasonen & Santonen 2012, 15) ulkoisten palvelujen tarjoamisen koetaan vievän alan profiilia huonompaan suuntaan ja täten estämään alan kehittymistä. Osa vastaajista kokee monialaosaamisen tuovan lisäarvoa asiakkaille näiden pystyessä keskittämään hankinnat yhdelle tarjoajalle useamman sijaan. Kupi ym. (2010, 55) päätyivät tutkimuksessaan lopputulokseen, että alan ulkopuolisten palveluiden lisääminen palvelutarjontaan heikentää olemassa olevien palvelujen laatua. Ulkoisten palveluiden tuottaminen turvallisuusalan palveluiden ohella nähdään ennen kaikkea asiakaslähtöisenä, jolla yksityisen turvallisuusalan toimijat pyrkivät tuottamaan lisäarvoa asiakkailleen. Monialaosaamisen tarjoaminen ostettujen palveluiden ohella luo kuitenkin uhkakuvan, jonka mukaan perinteiset turvallisuusalan palvelut heikkenevät. Monialaosaamisen palvelut voivat päätyä kehittyessään määrääviksi palveluiksi, sivuuttaen turvallisuusalan palvelut ja turvallisuusnäkökulman yrityksissä. Yksityisen turvallisuusalan toimijat päät-

tävät, muuttavatko toimenkuvansa yhden palvelun tuottajista monialayrityksiksi. Moniosaamisen tarjoaminen on toimijoita erottava tekijä, joka saattaa vaikuttaa asiakkaiden valintoihin palveluntarjoajia kilpailuttaessa.

Skenaarioiden yhteydessä todetaan Suomen markkinoiden olevan pienet, ja tulevaisuudessa alan toimijat pyrkivät mitä todennäköisimmin laajentamaan toimintaansa ulkomaisille markkinoille (Paasonen & Santonen 2012, 15). Jotta yksityisen turvallisuusalan toimijat pystyvät laajentamaan toimintaansa ulkomaille, tulee koulutustasoa nostaa nykyisestä ja panostaa palveluidensa laatuun. Kasvu ulkomaisille markkinoille vaatii toimijoilta nykyistä laajempaa yhteistyötä, jotta jalansijan saaminen ulkomaisilta markkinoilta on mahdollista. (Kupi ym. 2010, 108.) Toisaalta kasvumahdollisuus ulkomaille kyseenalaistetaan liian pienten lähtökohtien johdosta (Tulevaisuusseminaari 2012), sillä Suomen markkinat nähdään liian kapeana lähtökohtana kansainväliselle kasvulle. Kuitenkin Suomen markkinat koetaan myös liian pieniksi usealle toimijalle. Tutkimusten mukaan yksityisen turvallisuusalan toimijat eivät voi jatkaa nykyisellä tavalla yksillä markkinoilla ilman kansainvälistä kasvua (Tulevaisuusseminaari 2012). Suomen markkinoiden jäädessä liian pieniksi toimijoille kasvupaineita kansainvälisille markkinoille tulee tulevaisuudessa olemaan nykyistä enemmän.

6 Oman työ arviointi

Yksityisen turvallisuusalan kehittymisestä oli erittäin vaikea löytää lähdemateriaalia, jolloin työn toteutus koettiin lähes mahdottomaksi. Lähdemateriaalia oli tulkittava useassa kohtaa tarkoin, jotta pystyi löytämään relevantin sisällön ja tarttumaan oikeisiin asioihin opinnäytetyötä tehdessä. Opinnäytetyön aikataulu venyi, sillä opinnäytetyö aloitettiin syksyllä 2011 ja valmistui vasta vuonna 2014. Aikataulun venyessä ja paineen työn valmiiksi saattamisen lisääntyessä harkittiin myös aiheen vaihtamista toiseen, sekä koko valmistumisesta luopumisesta.

Työn sisältö myös muuttui matkan varrella. Alunperin opinnäytetyötä koottiin Jyri ja Laura Paasonen tutkimusta varten, ja tämä oli opinnäytetyön laatijalla päätavoitteena. Tutkimuksen valmistuttua opinnäytetyön jatkaminen tuntui turhalta, jonka jälkeen myös sisältö alkoi muuttua. Työn rajausta oli lisättävä ja löydettävä tarkemmin se tutkimusongelma, johon opinnäytetyöllä pyrittiin vastaamaan. Rajausta oli tehtävä runsaasti, koska opinnäytetyö oli alun perin erittäin laaja eikä selkeää visiota opinnäytetyön tarkoituksesta ollut. Myös lähteitä joutui tällöin rajaamaan sekä valitsemaan relevanteimmat ja luotettavimmat lähteet.

Opinnäytetyön antoisinta satoa oli osallistuminen Laurean Tulevaisuusseminaariin, jossa pääsi kokemaan ja näkemään asiantuntijaryhmän työskentelyä oikeassa tilanteessa. Tulevaisuusseminaari tuotti myös runsaasti opinnäytetyössä hyödynnettävää materiaalia, jota verrattiin

aikaisemmin tuotettuun materiaaliin. Myös Sisäasianministeriön julkaisujen läpikäynti ja niiden joukosta relevantin aineiston löytäminen oli antoisaa. Sisällössä tuli tutustuttua siihen, kuinka Sisäasianministeriö on vaikuttanut alan kehitykseen ja millaisilla erilaisilla tutkimuksilla ja projekteilla alaa ollaan pyritty edistämään. Työ itsessään jäi kuitenkin sisällöltään vähäiseksi eikä opinnäytetyön lopputuloksia pystytä sellaisenaan hyödyntämään ilman jatkotutkimuksia. Lisäksi yksityinen turvallisuusala vaatii jatkossa nykyistä enemmän tutkimuspohjaa ja lähdeaineistoa, jotta alalle pystytään luomaan akateemista pohjaa sekä tuottamaan lisää skenaariokuvauksia ja kehityspolkuja tulevaisuuden kehitystä varten.

Lähteet

- Hirsjärvi S., Remes P. & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. Kustannusosakeyhtiö Tammi: Helsinki.
- Meristö T., Tuohimaa H., Laitinen J. & Pirilä M. 2012. Hyvinvointi- ja turvallisuusalan tulevaisuus itsenäisen kotona-asumisen näkökulmasta: ForeMassi 2025 -skenaarioraportti. Laurea -ammattikorkeakoulu: Vantaa.
- Paasonen J. & Santonen T. 2012. Evaluating Private Security Sector Market Perceptions In Finland. Laurea -ammattikorkeakoulu: Vantaa.
- Vilkkä H. & Airaksinen T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Kustannusosakeyhtiö Tammi: Helsinki.
- Kupi E., Kortelainen H., Lanne M., Palomäki K., Murtonen M., Toivonen S., Heikkilä A-M., Uusitalo T., Wuoristo T., Rajala A. & Multanen A. 2010. Turvallisuusalan liiketoiminnan kasvualueet ja -mahdollisuudet Suomessa. VTT. Viitattu 8.11.2011.
<http://www.vtt.fi/inf/pdf/tiedotteet/2010/T2534.pdf>
- Saaranen-Kauppinen A. & Puusniekka A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto: Tampere. Viitattu 17.1.2014.
<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>
- Sisäasiainministeriö. 2004. Arjen turvaa: Sisäisen turvallisuuden ohjelma. Sisäasiainministeriön julkaisuja. Viitattu 7.11.2011.
<http://www.intermin.fi/julkaisu/442004?docID=25155>
- Sisäasiainministeriö. 2007. Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpano ja tulokset 2004 - 2007. Sisäasiainministeriön julkaisuja. Viitattu 7.11.2011.
<http://www.intermin.fi/julkaisu/292007?docID=25087>
- Sisäasiainministeriö. 2008. Turvallinen elämä jokaiselle - Sisäisen turvallisuuden ohjelma. Sisäasiainministeriön julkaisuja. Viitattu 7.11.2011.
<http://www.intermin.fi/julkaisu/162008?docID=25020>
- Sisäasiainministeriö. 2010. Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpano. Sisäasiainministeriön julkaisuja. Viitattu 7.11.2011.
<http://www.intermin.fi/julkaisu/052010?docID=24883>
- Sisäasiainministeriö. 2011. Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpano - väliarviointi 2011. Sisäasiainministeriön julkaisuja. Viitattu 7.11.2011.
<http://www.intermin.fi/julkaisu/102011?docID=24892>
- Sisäasiainministeriö. 2006. Elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteinen strategia yrityksiin kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten torjumiseksi. Sisäasiainministeriön julkaisuja. Viitattu 7.11.2011.
<http://www.intermin.fi/julkaisu/152006?docID=25012>
- Sisäasiainministeriö. 2006. Parhaita käytäntöjä paikallistason julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyössä - PATSU-loppuraportti. Sisäasiainministeriön julkaisuja. Viitattu 8.11.2011.
<http://www.intermin.fi/julkaisu/402006?docID=25142>
- Sisäasiainministeriö. 2010. Kansallisen terrorismin torjuntastrategia. Sisäasiainministeriön julkaisuja. Viitattu 8.11.2011.
<http://www.intermin.fi/julkaisu/212010?docID=24905>

Sisäasiainministeriö. 2013. Sisäministeriön hallinnonalan konsernistrategia. Viitattu 29.11.2013.
http://www.intermin.fi/download/34699_SMn_hallinnonalan_konsernistrategia.pdf?5286ecc0a5b4d088

Nimeämättömät lähteet:

Tulevaisuusseminaari. 2012. Horn Heikki (Itella Oyj), Häkkinen Petri (Espoon kaupunki), Hänninen Paavo (Turun AKK), Karhunen Risto (FK), Koskenranta Harri (Laurea), Kujanpää Olavi (Poliisi AMK), Laitinen Jouko (Finnsecurity), Lehtinen Antti-Jussi (Laurea), Martikainen Soili (Laurea), Mikkonen Jarmo (Securitas), Nurkka Pauliina (Laurea), Paajanen Esko (Pelco Oy), Paasonen Jyri (Laurea), Pesonen Jussi (Tapiola), Pisto Martti Herman (Turvallisuus & Riskienhallinta), Putkonen Juha (Laurea), Pöysti Janne (Amiedu), Ranta Tiina (Laurea), Ruokonen Kim (Pohjola), Santonen Teemu (Laurea), Talja Vesa (Siltasecurity), Tanni Markku (Avia College) & Tiainen Seija (Laurea). Helsinki.

Liitteet

Liite 1 Turvallisuusalan tulevaisuusseminaari -yhteenveto.....	47
--	----

Liite 1 Turvallisuusalan tulevaisuusseminaari -yhteenveto

Turvallisuusalan tulevaisuuden osaaminen -työpaja

KTT, yritysfiturologi Tarja Meristö

Pienryhmätyöt 19.3.2012

Markkinat-, teknologia-, yhteiskunta-
ja kansalaisyhteiskuntanäkökulmat

Turvallisuusalan tulevaisuusseminaari

Pienryhmätyöt 19.3.2012

tarja.meristo@laurea.fi

Ryhmä:

1. Markkinat 2. Teknologia 3. Yhteiskunta ("kansalainen") 4. Yhteiskunta ("valtio")

Osallistujien nimet:

Jyri Paasonen (Laurea), Jussi Pesonen (Tapiola), Heikki Horn (Itella), Jouko Laitinen (Finnsecurity ry), Martti Herman Pisto (Turvallisuus & Riskienhallinta -lehti), Teemu Santonen (Laurea), Antti-Jussi Lehtinen (Laurea)

1. Muutostekijöiden tunnistaminen

Pohtikaa pitkällä aikavälillä (2025) keskeisimpiä turvallisuusalan tulevaisuuden kehitykseen vaikuttavia muutostekijöitä, ja niihin liittyviä epävarmuuksia ja tabuja.

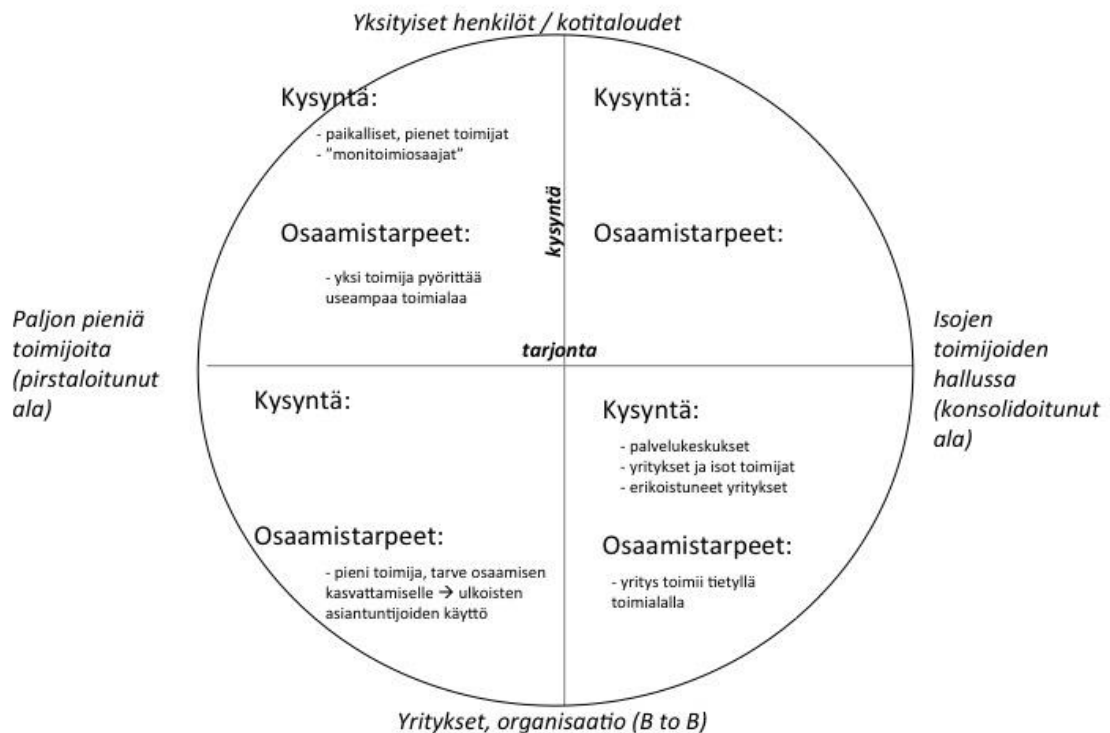
	Muutostekijät	Epävarmuudet	Tabut
Poliittinen	- Kuntaliitokset - Perustuslain mahdolliset muutokset - Elinkeinoelämän ja julkisen sektorin substituutio rikostorjunnassa * - Kulttuuri monipuolistuu	- Monipuolistuneen kulttuurin osaamistarpeet	
Ekonominen	- Turvallisuusviranomaiset ja resurssit - Viranomaisten tehtävien yksityistäminen - Liian pienet markkinat Suomessa	- Viekö uudet toimijat ns. perinteisten toimijoiden markkinat? - Tuotteiden suojaaminen - Perustuslain sallimat muutokset tehtävien yksityistämisessä	- "Muskeleiden kasvatus" Suomessa, liian pienet lähtökohdat?
Sosiaalinen	- Kahtiajako, varaa yksityistämiseen - Kaupunki vastaan maaseutu - Resurssien allokointi -> polarisaatio-ilmio - Ihmisten mobiliteetti	- Globalisaation eteneminen, palataanko kansallisvaltioihin?	
Teknologinen	- Turvateknologian integrointi - Turvateknologialla korvataan ihmiset -> epävarmuus - Mobiiliteknologian kehittyminen	- Kansalaisten epätietoisuus turvateknologian kehityksestä ja käytöstä - Muuttuuko turvallisuus IT-turvallisuudeksi? - Sähköverkko, sähkön saanti	- Suljetut järjestelmät, oman maineen suojele
Ekologinen	- Keskittäminen, verkkojen hyödyntäminen -> matkustus vähenee	- Energian hinnan kasvu	

* yksityisen turvallisuusalan oikeudet ja vastuu rikosten tutkinnassa jne.

2. Kysynnän ja osaamistarpeiden tunnistaminen skenaarioiden nelikenttien pohjalta

- Pohtikaa nelikentän jokaisen osion kohdalla, millaista turvalan tuotteiden ja palveluiden kysyntää siinä on ja voi olla tulevaisuudessa
- Arvioikaa myös, millaista osaamista tarvitaan ko. ratkaisujen aikaansaamiseksi.

2. tehtävä: Markkinat

3. Tunnistetut osaamistarpeet

- Tunnistakaa ensin keitä ovat toimijat ja millaista osaamista he tässä tässä kontekstissa tarvitsevat. Hyödyntäkää nelikentissä miettimienne osaamistarpeita. Täsmentäkää niitä luokituksella tiedot, taidot; arvot, asenteet; kontaktit, kokemukset

Kuka tarvitsee? (nimeä toimija)	Tiedot, taidot	Arvot, asenteet	Kontaktit, kokemukset
Yksityisen turvallisuuden toimijat, vartijat	Oman osaamisen kehittäminen, taitojen lisääminen	Arvostus omaa työntekoa ja työn tarkoitusta kohtaan	Asiakkaat
Turvallisuusalan opiskelijat	ICT-turvallisuuden koulutus, koulutuksen lisääminen		Yritykset, yritysten kokonaisturvallisuusosaamisen lisääminen koulutuksen kautta

4. Toimenpidesuosituks

- Miettikää ryhmässä, kenen vastuulla on turvata tarvittava osaaminen. Tehkää sekä keskipitkän ja pitkän aikavälin suositukset eri toimijoille.

Kenelle? (esim. toimija ryhmittymä)	Suosituks	Suosituks
	keskipitkällä aikavälillä, 4-10v.	pitkällä aikavälillä, 10v. +
Yritykset	Erikoistumiskoulutukset / etäopiskelut Modulikoulutukset Tietotekniikan ja teknologian kehittäminen	Opiskelu työn ohessa ja kotona Modulikoulutus (esim. oppilaitos ulkomailla)
Työntekijät	Sama kuin yllä	Sama kuin yllä
Asiakasyritykset	Sama kuin yllä	Sama kuin yllä
Viranomaiset (julkinen sektori)	Sama kuin yllä	Sama kuin yllä

5. Sana on vapaa

Tietoturvallisuuden korostuminen markkinamuutoksen johdosta. ICT-tekniikan yleistyttyä tietoturvallisuuden merkitys korostuu sekä tietoturvaluustekniikan että perinteisen turvaluustekniikan (fyysiset turvaluusjärjestelmät) osalta.

Koulutuksen kehittäminen sekä ammattikoulun että AMK-koulutuksen yhteydessä. Tarve erikoistua suuntautumaan joko tietoturvallisuuden tai turvaluustekniikan pariin, koska:

- tarve ICT-turvaluuden parissa kasvaa edelleen, asiantuntijuutta tarvitaan
- osaaminen fyysisten turvaluusjärjestelmien tiimoilta, erikoistumisen kautta kyky nähdä järjestelmien toiminta ja integrointi sekä tämän hyödyntäminen

Yksityisen turvaluusalan järjestöjen yhteistoiminta, mahdollinen kattojärjestelmä tulisi tarpeeseen? Yhteistoimintaa tehostettava ja lisättävä, pirstaloituneen turvaluusalan yhtenäistäminen toiminnan kautta ja tätä kautta koko toiminnan selkeyttäminen ja tehostaminen.

Perinteinen viranomaiskoulutus yksityistyy, turvaluus toimijoiden koulutuksessa mahdollisuuksia yksityisillä toimijoilla.

Yksityiset toimijat suorittavat osia viranomaisten tehtävistä, suoritusten kautta mahdollisuus laajentaa omaa toimialaa, omaa osaamista sekä "vallata" uusia markkinoita ja täten laajentua.

Virka-apu omaksi palvelukokonaisuudekseen → mahdollinen vientituote ulkomaisille markkinoille?

Viranomaisten ja elinkeinoelämän toimijoiden yhteistyö/projektit syrjäytyneiden nuorten saamiseksi mukaan yhteiskuntaan.

Toimenpideohjelmien analyysitutkimus, tulosten tutkimus ja analyysi → toinen vientituote? Innovatiivinen palvelu.

Teknologian hyödyntäminen.

Turvallisuusalan tulevaisuusseminaari

Pienryhmätyöt 19.3.2012

tarja.meristo@laurea.fi

Ryhmä:

1. Markkinat 2. **Teknologia** 3. Yhteiskunta ("kansalainen") 4. Yhteiskunta ("valtio")

Osallistujien nimet:

Esko Paajanen, Pauliina Nurkka, Harri Koskenranta, Seija Tiainen

1. Muutostekijöiden tunnistaminen

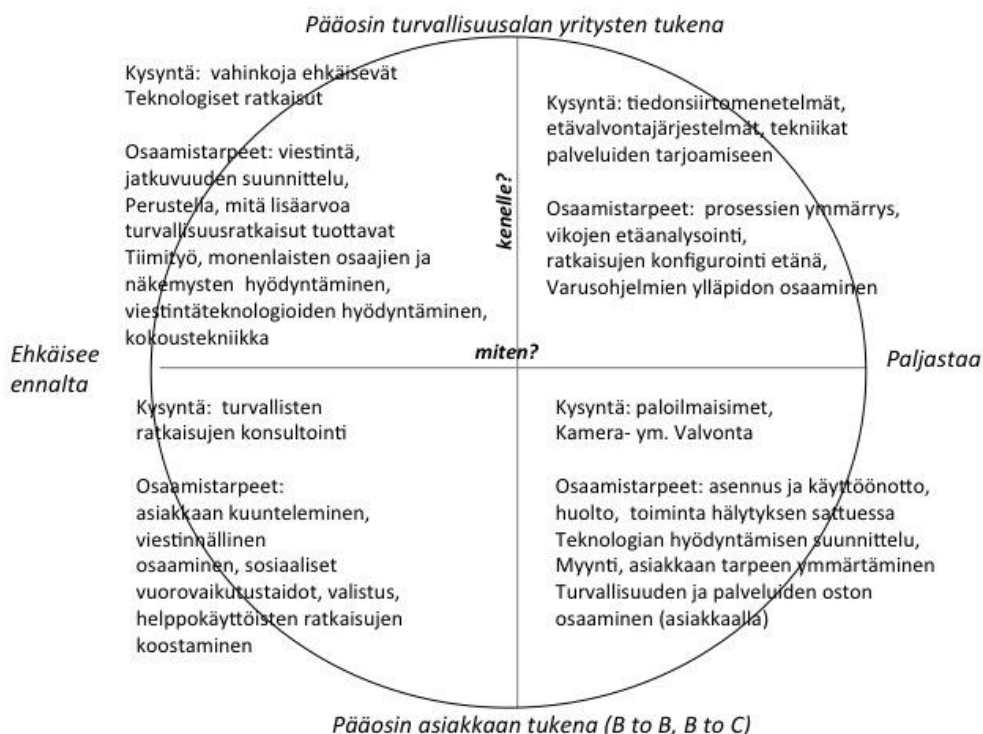
Pohtikaa pitkällä aikavälillä (2025) keskeisimpiä turvallisuusalan tulevaisuuden kehitykseen vaikuttavia muutostekijöitä, ja niihin liittyviä epävarmuuksia ja tabuja.

	Muutostekijät	Epävarmuudet	Tabut
Poliittinen	<ul style="list-style-type: none"> - Isoveli valvoo, identiteetti ei ole omassa valvonnassa - EU palveludirektiivi (esim. Turvapalveluiden vapauttaminen) 	<ul style="list-style-type: none"> - EU:n kohtalo 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuka omistaa henkilön tiedot? - Kasvu, tarvitaanko sitä todella?
Ekonominen	<ul style="list-style-type: none"> - Kasvat kansantaloudet ovat Euroopan ulkopuolella - prosessiajattelu 	<ul style="list-style-type: none"> - Poliitikot eivät pysty ohjaamaan taloutta; - Kaupallisten reviirien valvonta (microsoft ym) 	<ul style="list-style-type: none"> - Finssieliitti on kaapannut vallan - Taloudelliset ismit - Kvartaalitalous ja lyhytjänteisyys toiminnassa - Tuottamattomat toiminnot prosessien osana
Sosiaalinen	<ul style="list-style-type: none"> - Syrjäytymiskehitys (ne, jotka eivät osaa tai voi käyttää teknisiä ratkaisuja tai putoavat muuten yhteiskunnasta; eläkeläiset, nuoret, työkäiset, ...) - Tuloerojen kasvu 	<ul style="list-style-type: none"> - Ihminen heikoin lenkki - Yksilön valinnan vapaus - Tarvittavien uusien työntekijöiden (200000) sopeutuminen tulevaisuudessa 	<ul style="list-style-type: none"> - Henkilön sairaustietojen ja perimän (DNA:n selvittäminen) vaikutus esim. urakehitykseen
Teknologinen	<ul style="list-style-type: none"> - Mahdollisuudet valvoa, tunnistaa ym. Lisääntyvät koko ajan - tietokannat historiatietojen seurantaan - Uudet ilmaistekniikat - Järjestelmien kommunikointikyky 	<ul style="list-style-type: none"> - Teknologian väärinkäyttö turvallisuusratkaisujen ohittamiseen - Virheet ohjelmistoissa - Teknologinen yhteensopimattomuus 	<ul style="list-style-type: none"> - Teknologia ratkaisee? - ihminen on kuitenkin heikoin lenkki
Ekologinen	<ul style="list-style-type: none"> - Tulevaisuuden ympäristöasioiden merkitys - Matkustuksen vähentäminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Valvontajärjestelmien väärinkäyttömahdollisuudet 	<ul style="list-style-type: none"> - Onko Suomi kaivosteollisuuden Kongo?

2. Kysynnän ja osaamistarpeiden tunnistaminen skenaarioiden nelikenttien pohjalta

- Pohtikaa nelikentän jokaisen osion kohdalla, millaista turvalan tuotteiden ja palveluiden kysyntää siinä on ja voi olla tulevaisuudessa
- Arvioikaa myös, millaista osaamista tarvitaan ko. ratkaisujen aikaansaamiseksi.

2. tehtävä: Teknologia

3. Tunnistetut osaamistarpeet

- Tunnistakaa ensin keitä ovat toimijat ja millaista osaamista he tässä kontekstissa tarvitsevat. Hyödyntäkää nelikentissä miettimänne osaamistarpeita. Täsmentäkää niitä luokituksella tiedot, taidot; arvot, asenteet; kontaktit, kokemukset

Kuka tarvitsee? (nimeä toimija)	Tiedot, taidot	Arvot, asenteet	Kontaktit, kokemukset
turvallisuuspäällikkö	Projektiosaaminen, tiimityö, sisäinen ja ulkoinen markkinointi,		
Turvapalvelun myyjä	Asiakkaan tarpeiden ymmärtäminen, palveluasenne, yleisosaaminen, realismisuus		
vartija	Laaja näkemys, kyky laajentaa toimenkuvaa, joustavuus, palveluasenne	Asiakkaan kunnioittaminen	
valvomotyöntekijä	Tekninen osaaminen, kielitaito,	Ymmärrys tiedon luottamuksellisuudesta, asiakkaan kunnioittaminen	

4. Toimenpidesuosituksukset

- Miettikää ryhmässä, kenen vastuulla on turvata tarvittava osaaminen. Tehkää sekä keskipitkän ja pitkän aikavälin suositukset eri toimijoille.

Kenelle? (esim. toimija ryhmittymä)	Suosituksukset keskipitkällä aikavälillä	Suosituksukset pitkällä aikavälillä
AMK	Asenteet ja viestintä, projektiosaaminen, toimintaa säätelevien lakien soveltaminen, kansainvälisyys ja toiminta monikulttuurisesti, Turvallisuusratkaisut käyttäjän näkökulmasta, Jatkuvan kehittämisen näkökulma	Laaja näkemys, pois siiloutumisesta tiimityöskentelyyn, uskallus laajentaa omaa tonttia
Kaikki koulutuslaitokset	Ammattiin liittyvien turvallisuusriskien tunnistaminen	

Turvallisuusalan tulevaisuusseminaari

Pienryhmätyöt 19.3.2012

tarja.meristo@laurea.fi

Erityisfokus yksityinen turvallisuusala, yhteiskunnan turv. toimet, org. omat turv. toimet, yksityishenkilöt, kodit, hyvinvointi on turvallisuutta

Ryhmä:

1. Markkinat 2. Teknologia 3. Yhteiskunta ("kansalainen") 4. Yhteiskunta ("valtio")

Osallistujien nimet:

Jarmo Mikkonen (Securitas), Tiina Ranta (Laurea),
 Petri Häkkinen (Espoon kaupunki), Janne Pöysti
 (Amiedu), Kim Ruokonen (OP-Pohjola), Soili
 Martikainen (Laurea)

1. Muutostekijöiden tunnistaminen

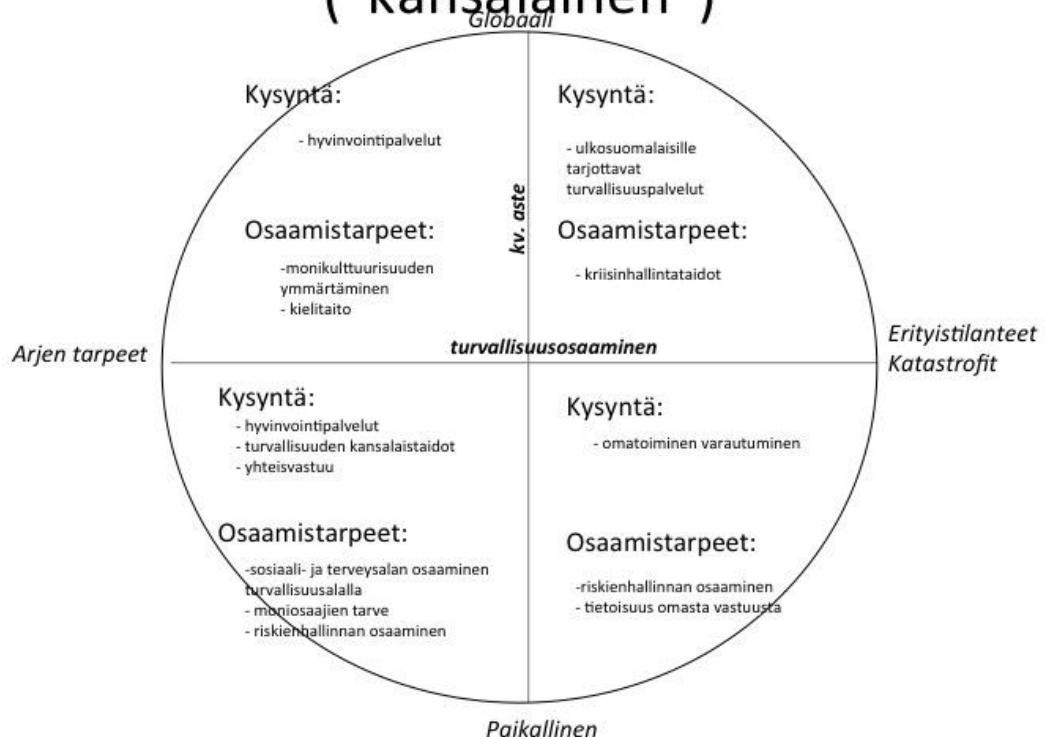
Pohtikaa pitkällä aikavälillä (2025) keskeisimpiä turvallisuusalan tulevaisuuden kehitykseen vaikuttavia muutostekijöitä, ja niihin liittyviä epävarmuuksia ja tabuja.

	Muutostekijät	Epävarmuudet	Tabut
Poliittinen	- Mitä kuuluu perusturvaan? - Palvelut siirtyvät yhteiskunnalta yksityiselle sektorille	- Kansalaisten oikeusturva heikkenee	- Oletetaan, että yhteiskunta huolehtii kansalaisten turvallisuudesta - Kansalaistaidot häviävät
Ekonominen	- Palvelujen yksityistäminen	- Riittävätkö yhteiskunnan ja yksilön varat?	- Talous kasvaa vuosi vuodelta
Sosiaalinen	- Yhteisöllisyys häviää - Sähköiset järjestelmät korvaavat ihmisten kohtaamisen - Usean luukun periaate	- Ikääntyneiden selviytyminen - Säilyykö hyvinvointivalmiudet	- Uusavuttomuus lisääntyy - Syrjäytyminen lisääntyy - Vanhemmuus katoaa - Kaikki ihmiset ovat tasa-arvoisia - Vanhukset jätetään heitteille
Teknologinen	- Sähköisten järjestelmien laajentuminen - Globaalit markkinat avautuu	- Yksityisyyden rajaaminen on haastavaa (kaikki löytyy netistä)	- Teknologiaan voi luottaa ja se pelastaa
Ekologinen	- Ilmastonmuutos - Kehittää teknologiaa - Ihmisten tietoisuuden lisääntyminen	- Ennustamattomuus - Yhteiskunnan haavoittuvuus - Kansakunnan tai yksilön vaikutusmahdollisuudet - Ääriilikkeet	- Ekologiset tuotteet eivät ole välttämättä ekologisia (vihreä ei ole välttämättä vihreää)

2. Kysynnän ja osaamistarpeiden tunnistaminen skenaarioiden nelikenttien pohjalta

- Pohtikaa nelikentän jokaisen osion kohdalla, millaista turvalan tuotteiden ja palveluiden kysyntää siinä on ja voi olla tulevaisuudessa
- Arvioikaa myös, millaista osaamista tarvitaan ko. ratkaisujen aikaansaamiseksi.

2. tehtävä: Yhteiskunta ("kansalainen")

3. Tunnistetut osaamistarpeet

- Tunnistakaa ensin keitä ovat toimijat ja millaista osaamista he tässä tässä kontekstissa tarvitsevat. Hyödyntäkää nelikentissä miettimienne osaamistarpeita. Täsmentäkää niitä luokituksella tiedot, taidot; arvot, asenteet; kontaktit, kokemukset

Kuka tarvitsee? (nimeä toimija)	Tiedot, taidot	Arvot, asenteet	Kontaktit, kokemukset
Turvallisuusala	- Hyvinvointiosaaminen, hoivaosaaminen	- Tunneäly - Välittäminen - Ihmissyys, empaattisuus	
Lapset	- Tiimityötaidot - Nettietiketti - Kansalaistaidot - Turvallisuustiedot ja -taidot	- Välittäminen - Vastuullisuus - Hyvät tavat - Vanhuuden arvostaminen - Elämän arvostaminen	
Vanhukset	- Omatoiminen varautuminen - Riskienhallinta - E-yhteisöllisyys	- Kiireettömyys - Yhteisvastuullisuus	
Perheet	- Kansalaistaidot - Omatoiminen varautuminen - Riskienhallinta - Vanhemmuus	- Vastuullisuus	

4. Toimenpidesuosituksukset

- Miettikää ryhmässä, kenen vastuulla on turvata tarvittava osaaminen. Tehkää sekä keskipitkän ja pitkän aikavälin suositukset eri toimijoille.

Kenelle? (esim. toimija ryhmittymä)	Suosituksukset keskipitkällä aikavälillä, 4-10v.	Suosituksukset pitkällä aikavälillä, 10-15v.
Huoltajat	Omatoiminen varautuminen Riskitietoisuus Asennekasvatus	Vastuullisuus muista huolehtimiseen
Asukasyhdistykset	Naapuriyhteisvastuullisuus	Naapurustoturvaverkko
Iltapäiväkerhot	Turvallisuuskasvatus (teemat)	
Perhekerhot	Turvallisuuskasvatus (teemat)	
Nuori Suomi (valmentajat, urheiluseurat)	Turvallisuuskasvatus (teemat)	
Martat	Arjen turvallisuusneuvonta	
Leijonat, Rotary Vanhusten tapaamiset virtuaalisesti	Turvallisuus lisäarvona	
Kotityöpalvelun tuottajat	Kodin riskikartoituspalvelu	
Vapaaehtoisjärjestöt, omaishoitajat	Turvallisuusosaaminen	

Turvallisuusalan tulevaisuusseminaari

Pienryhmätyöt 19.3.2012

tarja.meristo@laurea.fi

Erityisfokus yksityinen turvallisuusala, yhteiskunnan turv. toimet, org. omat turv. toimet, yksityishenkilöt, kodit, hyvinvointi on turvallisuutta

Ryhmä:

1. Markkinat 2. Teknologia 3. Yhteiskunta ("kansalainen") 4. Yhteiskunta ("valtio")

Osallistujien nimet:

Paavo Hänninen(Turun akk), Vesa
Talja(SiltaSecurity), Olavi Kujanpää(PoliisiAMK),
Juha Putkonen(Laurea), Risto Karhunen(FK)

1. Muutostekijöiden tunnistaminen

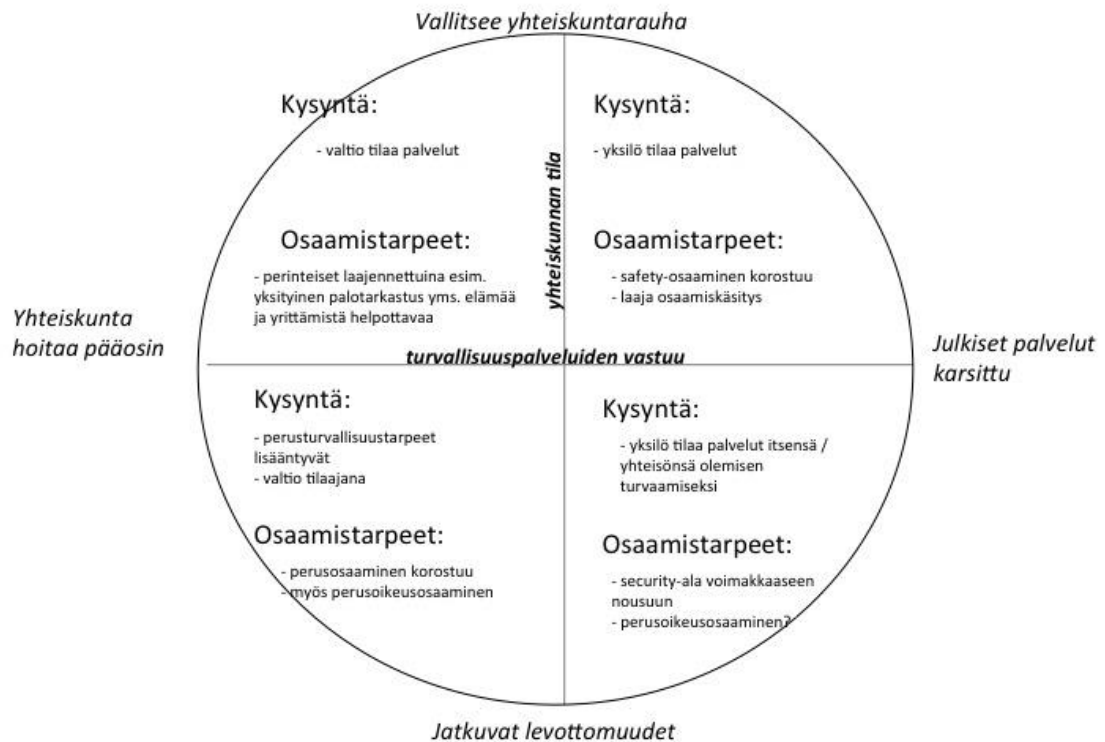
Pohtikaa pitkällä aikavälillä (2025) keskeisimpiä turvallisuusalan tulevaisuuden kehitykseen vaikuttavia muutostekijöitä, ja niihin liittyviä epävarmuuksia ja tabuja.

	Muutostekijät	Epävarmuudet	Tabut
Poliittinen	- Moniosaistaminen - Turvallisuusministeriö -paine - Tutkinto-/koulutusjärjestelmän muokkaaminen	- Demokratian vaikutus - Ohjaako populismi vaalikausittain	- Perustuslain tulkinta ja kirjain - Venäjän & Naton vaikutus keskusteluun
Ekonominen	- Julkiset vastuut? (Kreikka jne.) - Julkisten resurssien niukkuus	- Markkinat eivät houkuttele yksityisiä - Finanssikriisit tihenevät	
Sosiaalinen	- Kansalaisyhteiskunta lyö kontrollille vastaan - Yksilöllisyyttä	- Public vs. private –vastakkainasettelu - Kulttuurien ja uskonnon vaikutus	- Yksilön vapaus valita työskentelytapansa - Uskonto ja sen vaikutus
Teknologinen	- Monikäyttöisyys teknologiassa (sekä safety & security –käyttöön)		
Ekologinen			

2. Kysynnän ja osaamistarpeiden tunnistaminen skenaarioiden nelikenttien pohjalta

- Pohtikaa nelikentän jokaisen osion kohdalla, millaista turvalan tuotteiden ja palveluiden kysyntää siinä on ja voi olla tulevaisuudessa
- Arvioikaa myös, millaista osaamista tarvitaan ko. ratkaisujen aikaansaamiseksi.

2. tehtävä: Yhteiskunta ("valtio")

3. Tunnistetut osaamistarpeet

- Tunnistakaa ensin keitä ovat toimijat ja millaista osaamista he tässä tässä kontekstissa tarvitsevat. Hyödyntäkää nelikentissä miettimienne osaamistarpeita. Täsmäntäkää niitä luokituksella tiedot, taidot; arvot, asenteet; kontaktit, kokemukset

Kuka tarvitsee? (nimeä toimija)	Tiedot, taidot	Arvot, asenteet	Kontaktit, kokemukset
Koulutusorganisaatiot	- Muutostekijöiden tunnistaminen - Joustavuus muuttuvissa tilanteissa - Yli instituutorajojen toimiminen	- Avoimuus - Läpinäkyvyys	- Verkostot (viranomaiset, elinkeinoelämä)
Viranomaiset	- Hankinta & valvontaosaaminen - Viestintäosaaminen - Ennakointiosaaminen	- Avarakatseisuus - Tasapuolisuus - Tarkoituksenmukaisuus	
Turvayritykset	- "Osoittamisosaaminen" * - Perustuslain kanssa lomittain olevien funktioiden toimittaminen - Viestintäosaaminen - Sopimuskumppanin tunteminen	- Avarakatseisuus - Joustavuus - Eettinen osaaminen	
Muut kuin turva-alan yritykset	- Hankintaosaaminen - Laadunvalvonta - Turvatoiminnan vaikutus omaan businekseen	- Analyttinen suhtautuminen turvallisuuden toteuttamiseen	

* Miten osoittaa turvallisuuden tuottama lisäarvo b2b tai b2c-asiakkaalle/viranomaiselle

4. Toimenpidesuosituksukset

- Miettikää ryhmässä, kenen vastuulla on turvata tarvittava osaaminen. Tehkää sekä keskipitkän ja pitkän aikavälin suositukset eri toimijoille.

Kenelle? (esim. toimija ryhmittymä)	Suosituksukset keskipitkällä aikavälillä, 4-10v.	Suosituksukset pitkällä aikavälillä, 10-15v.
Koulutusorganisaatiot	Kompetenssipohjainen oppiminen / AHOT-toiminnan hyödyntäminen	Yhtenäistäminen (Bologna & Lissabon)
Viranomaiset	Moniosaaminen/Tiimit "Turvallisuusministeriö"	Tietotaidon jakaminen laajasti
Turvayritykset	Kvartaalikatsoista pitkän aikavälin strategiseen suunnitteluun	